

Souhrnná teritoriální informace Kypr

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Nikosii ke dni 01.12.2011

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Kyperská republika, Kypriaki Dimokratia (řecky), Kibris Cumhuriyeti (turecky), Republic of Cyprus (anglicky)

1.2. Rozloha

Rozloha ostrova je 9 251 km², z toho 43 % území se nachází mimo jurisdikci vlády Kyperské republiky (37 % území je obsazeno tureckými vojsky, na 3 % území jsou britské vojenské základny a 3 % území zabírá nárazníkové pásmo, v němž operují vojenské jednotky OSN - UNFICYP).

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- **Počet obyvatel:** Podle sčítání lidu, které se uskutečnilo v říjnu 2011, žije v Kyperské republice 838 897 obyvatel. Podle sčítání lidu z října 2011 žije na okupovaných územích 294 906 obyvatel. Poměr tureckých Kypřanů a přistěhovalců je velmi těžké stanovit.
- **Hustota obyvatel na 1 km²:** 94 osob/km² při započítání všech obyvatel celého ostrova s výjimkou cizích vojsk, 148 osob/km² na vládou kontrolovaném území (tj. 57 % rozlohy státu)
- **Podíl ekonomicky činného obyvatelstva:** 51 %.

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

- Průměrný roční přírůstek obyvatelstva: +0,8%
- Demografické složení obyvatelstva:
 - podle pohlaví: 49,6 % mužů, 50,4% žen
 - věkové složení: 0–14 let ... 16,9%, 15–44 ...45,1%, 45-64....25%, 65 + let ... 13 %
 - podle bydliště: 70,2 % ve městech, 29,8% na venkově

1.5. Národnostní složení

Řečtí Kypřané 75,4 % (včetně Maronitů, Arménů a Latinů), turečtí Kypřané 10 % a cizinci s trvalým pobytem na Kypru 14,6 %.

1.6. Náboženské složení

Řečtí Kypřané se hlásí k řecké pravoslavné církvi, turečtí Kypřané k islámu. Na Kypru působí též maronitská, arménská, katolická a anglikánská církev.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- Úřední jazyky: řečtina a turečtina
- Další nejčastěji používaný jazyk: angličtina

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

- **Administrativně správní členění:** Kypr je rozdělen na šest administrativních oblastí: Nikósie, Famagusta, Limassol, Pafos, Larnaka a Kyrenie.
- **Hlavní město:** Nikósie (řecky Lefkosia) 236 200 obyvatel
- **Další města:** Limassol (řecky Lemesos) 187 100 obyvatel, Larnaka 83 500 obyvatel, Pafos 56 700 obyvatel

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

do 31.12.2007 - kyperská libra (CYP) = 100 centů

od 1.1.2008 - EURO - pevný kurz 1 EUR = 0,585274 CYP

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Kromě svých vlastních státních svátků se v Kyperské republice slaví i státní svátky Řecka. V dále uvedených dnech jsou úřady uzavřeny:

- 1. ledna Nový rok
- 6. ledna Svátek tří králů (Epiphany Day)
- 25. března státní svátek Řecka - Den nezávislosti
- 1. dubna Den boje za nezávislost Kypru
- 1. května Svátek práce
- 15. srpna Nanebevzetí P. Marie (Assumption)
- 1. října Den nezávislosti Kypru - státní svátek Kyperské republiky
- 28. října státní svátek Řecka - „Ne“ den - připomenutí řeckého odmítnutí italského ultimata a odporu proti invazi v roce 1940
- 25. prosince Vánoce
- 26. prosince Boxing day

Pohyblivé svátky:

- Zelené pondělí (50. den před Velikonocemi řecké ortodoxní církve - 2.,2.2012)
- Velký pátek - Epitaph (13.4.2012)
- Velikonoční pondělí (podle řecké ortodoxní církve 16.4.2012)
- Svatodušní pondělí - Kataklysmos (4.6.2012)

Obvyklá pracovní doba:

Vládní úřady, ministerstva:

Pondělí - pátek : 7.30–14.30 hod.

Středa: 7.30–14.00/15.00–18.00 hod.

Pošty:

Pondělí–pátek: 7.30–13.00 hod. Ve středu je otevřeno rovněž odpoledne od 15.00 do 18.00 hod.

Banky:

Pondělí–pátek: 7.30–14.30 hod. Od října do května v pondělí též od 15.00–18.00 hod. Vybrané banky v turistických centrech provádějí směnu valut i ve všední dny odpoledne.

Obvyklá prodejní doba:

Prodejní doba je regulovaná zákonem. V období od 1.11. – 31.3. smí mít obchody otevřeno od 5.00 do 19.30 hod. a v období od 1.4. – 31.10. končí prodejní doba maximálně v 19.00 hod. V neděli je zavřeno. Odchylnou prodejní dobu mají pouze provozovny s tzv. zvláštním statutem. Takovými provozovnami jsou např. pekárny, cukrárny, kiosky (tzv. Periptero), půjčovny automobilů, hotelové a letištní prodejny, které mohou být otevřeny 24 hodin po celý týden. Základní potraviny, hygienické potřeby atd. lze zakoupit v kioscích, základní potraviny rovněž v pekárnách. Oba typy prodejen mají většinou otevřeno do pozdních večerních hodin.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

V Kyprské republice se lze bez problémů domluvit anglicky, znalost řečtiny je však bezesporu výhodou.

I když zpoždění příchodu 15–30 minut není úplně neobvyklé, závisí na partnerovi - nová generace podnikatelů si více váží času.

Tmavý oblek je považován za výraz solidnosti a je na obchodních jednáních upřednostňován. V letních dnech však řada obchodních partnerů dá přednost neformálnímu oblečení.

Velký význam je přikládán osobním kontaktům, ve kterých emoce hrají svou roli. Připuštění neznalosti či neschopnosti věc zařídit nebývá obvyklou reakcí. Při jednáních či neformálních setkáních se nedoporučuje spěch, nátlak či projevy nadřazenosti. Citlivým diskusním tématem je řešení kyprské otázky. Kyprané jsou velmi přátelští a pohostinní, mnoho věcí se řeší u jídla.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Na české občany se vztahují pravidla lékařské péče platná pro občany EU. Neodkladnou zdravotní péči po předložení Evropského zdravotního průkazu mohou zdarma poskytnout pouze státní zdravotnická zařízení, u soukromých lékařů je nutné platit v hotovosti. Před cestou se o rozsahu poskytované péče doporučuje informovat u vlastní zdravotní pojišťovny a případně si sjednat komerční připojištění.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Vízová povinnost:

- Ne

Doklady:

Platnými cestovními doklady občanů ČR pro cesty do Kyprské republiky jsou diplomatický pas, služební pas, cestovní pas, námořnická knížka, cestovní průkaz a občanský průkaz.

Režim vstupu:

Ke vstupu na území Kyprské republiky slouží dvě mezinárodní letiště v Larnace a Pafosu a přístavy v Limassolu a Larnace. Vstup na území Kypru přes letiště a přístavy na území nekontrolovaném vládou je i nadále považován za nelegální. Turisté se na přechodech z jižní do severní části mohou prokazovat pouze

národním občanským průkazem. Doposud severokyperská strana vyžadovala vyplnění žádosti o „víza“, na jejímž základě vystaví příslušný dokument (zvláštní listina udělovaná mimo cestovní doklad).

V současné době funguje šest přechodů: v Nikósii - Ledra Street, Ledra Palace (pouze pro pěší přechod) a Agios Dometios (pouze automobilem), dále Pyla/Pergamos, Vryssoules/Deryneia/AgiosNicolaoas, Astromeritis/Zodia a Limnitis/Pyrgos.

Cesty autem:

- platný řidičský průkaz nebo mezinárodní povolení pro řízení vozidla
- technický průkaz s registrací
- státní poznávací značka
- povinné je plné pojištění vozidla

Maximální rychlost je 50 km/hod. v obci a 100 km/hod. na dálnici. Jezdí se vlevo.

Letecké spojení:

- ČSA po celý rok

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Turisté, kteří vstoupí na území Kyperské republiky legálně, mohou cestovat na okupovaná území přes legální přechody. Vzhledem k tomu, že část ubytovacích a stravovacích zařízení je provozována nelegálními vlastníky, orgány Kyperské republiky nedoporučují pobyt na okupovaných územích přes noc a upozorňují, že pobyt v takovýchto zařízeních je nelegální. Orgány Kyperské republiky mohou při návratu na území kontrolovaná vládou požadovat předložení letenky (tj. důkaz, že občan vstoupil na Kypr legálně). Turistům, kteří by vstoupili na Kypr přes okupovaná území proto hrozí, že jim přechod na území kontrolovaná vládou nebude umožněn, a nebo pouze pod pokutou kolem 500 EUR za porušení zákona o ilegálním vstupu.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Velvyslanectví Nikósie:

Embassy of the Czech Republic,
48, Arsinois Str., Acropolis
Nikosia
Tel.: 0035722/421118, 314058
Fax: 0035722/421059

Honorární konzulát Limassol:

Honorary Consulate of the Czech Republic
25B Constantinou Paleologou Str.,
3095 Limassol
Tel.: 0035725/343111
Fax: 0035725/345834

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, Czech Tourism ani jiné obdobné instituce nemají v teritoriu svá zastoupení.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Policie:

- 112 (nové evropské číslo) nebo 199 (původní národní číslo)

Nemocnice:

- Nikósie 22 603 000
- Larnaka 24 800 500, 24 828 768
- Limassol 25 801 100
- Pafos 26 803 100
- Famagusta 23 200 000

1.18. Internetové informační zdroje

Portál vlády Kyperské republiky, kde lze nalézt zejména kontakt na Úřad prezidenta, Parlament, vládu, všechna ministerstva a nezávislé orgány: www.cyprus.gov.cy

Ministerstvo zahraničních věcí: www.mfa.gov.cy

Ministerstvo financí: www.mof.gov.cy

Ministerstvo obchodu, průmyslu a cestovního ruchu: www.mcit.gov.cy

Centrální banka: www.centralbank.gov.cy

Ministerstvo financí – Odbor DPH a spotřební daně: www.mof.gov.cy/mof/customs/VAT.nsf/Main?OpenFrameSet

Ministerstvo obchodu, průmyslu a cestovního ruchu (centrum pro zahraniční investory): www.investincyprus.gov.cy

Kyperská obchodní a průmyslová komora: www.ccci.org.cy

Turecko-kyperská obchodní komora: www.ktto.net

Obchodní rejstřík: www.mcit.gov.cy/drcor

Cyprus Government Gazette (úřední list - Sb.z.) www.cygazette.com

Kyperský veletržní úřad: www.csfa.org.cy

Oficiální portál Kyperské organizace cestovního ruchu: www.visitcyprus.com

Kyperská organizace cestovního ruchu: www.visitcyprus.com

Kyperský energetický úřad: www.eac.com.cy

Kyperský telekomunikační úřad: www.cytanet.com.cy

1.19. Adresy významných institucí

Parlament

J. Nehru Ave

1402 Nicosia, Cyprus

Vláda

Vyronos Avenue

1096 Nicosia, Cyprus

Ministertvo zahraničních věcí

Presidential Palace Avenue

1447 Nicosia, Cyprus

Ministerstvo obchodu, průmyslu a cestovního ruchu

6, Andrea Araouzos Str.

1421 Nicosia, Cyprus

Ministerstvo financí

Corner Mich. Karaoli

And Gr. Afxentiou

1096 Nicosia, Cyprus

Kyperská obchodní a průmyslová komora

38, Grivas Dhigenis Ave

P.O.BOX 21455

1509 Nicosia, Cyprus

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Kyperská republika je nezávislým státem s prezidentským systémem vlády. Podle Ústavy z roku 1960 přísluší výkonná moc prezidentovi republiky, který ji vykonává prostřednictvím jím jmenované Rady ministrů (vlády). Volby prezidenta se konají jednou za 5 let (naposledy 24.2.2008).

Volby do Sněmovny reprezentantů (parlamentu) se konají v pětiletém cyklu, poslední se uskutečnily dne 22. května 2011. Sněmovna reprezentantů má 80 poslanců, přičemž od r. 1964 je obsazováno pouze 56 křesel náležejících řeckým Kypřanům. Maronité, Arméni a Latinové (náboženské menšiny) mají, každá, svého zástupce v parlamentu v pozici pozorovatele. Parlamentní volby nemají přímý vliv na složení vlády.

V posledních parlamentních volbách přesáhlo práh potřebný pro účast v parlamentu (1,8 %) 6 politických stran, které získaly na základě proporčního systému ve Sněmovně reprezentantů následující zastoupení: DISY 20 křesel, AKEL 19 křesel, DIKO 9 křesel, EDEK 5 křesel, EUROKO 2 křesla a GP 1 křeslo.

Pokroková strana pracujících - Levé křídlo a nové síly (AKEL)

Levicová strana, která se hlásí k učení marxismu-leninismu, avšak bez jeho základních kamenů - plánované hospodářství, společenské vlastnictví, atd. Praktickou ekonomickou politikou má blízko k evropským sociálním demokratům. Generálním tajemníkem je od ledna 2009 Andros Kyprianou. AKEL je hlavní vládní stranou.

Demokratické shromáždění (DISY)

Hlavní opoziční strana. Je stranou konzervativní a hájí zájmy podnikatelů a středních vrstev. Od 1997 je předsedou strany N. Anastasiades.

Demokratická strana (DIKO)

Strana pravého středu, je třetí nejsilnější politickou stranou v zemi. Od roku 2006 je jejím předsedou Marios Garoyian. Je součástí vládní koalice. Marios Garoyian je od března 2008 předsedou Sněmovny reprezentantů.

Sociálnědemokratická strana (EDEK)

Levicová strana sociálně-demokratického charakteru kombinuje v sobě levicově centristickou pozici ve vnitřní a ekonomické politice s tvrdou linií v kyperské otázce. Podporuje přijetí sociálních opatření pro slabší vrstvy obyvatelstva. Předsedou je Y. Omirou, je ve vládní koalici.

Evropská strana (EUROKO)

Strana vznikla v polovině roku 2005 spojením stran EDI (Sjednocení demokraté) a strany Nové horizonty. Předsedou strany je bývalý předseda EDI Demetris Syllouris. Strana zaujímá místo mírně nalevo od středu kyperského politického spektra. Je součástí vládní koalice.

Hnutí za ekologii a životní prostředí (GP)

Předsedou strany je Ioanna Panayiotou.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

- Demetris CHRISTOFIAS /AKEL/ - prezident republiky, zároveň předseda vlády.

2.3. Složení vlády

- ministr zahraničních věcí: Erato KOZAKOU-MARCOULLIS (bezpartijní)
- ministr financí: Kikis KAZAMIAS (AKEL)
- ministr vnitra: Neoclis SYLIKIOTIS (AKEL)
- ministr práce a sociálního pojištění: Sotiroula CHARALAMBOUS (AKEL)
- ministr obrany: Demetris ELIADES (AKEL)
- ministr spravedlnosti a veřejného pořádku: Loucas LOUCA (AKEL)
- ministr školství a kultury: Giorgos DEMOSTHENOUS (bezpartijní)
- ministr obchodu, průmyslu a turistiky: Praxoula ANTONIADOU (AKEL)
- ministr zdravotnictví: Stavros MALAS (nezávislý)
- ministr komunikací a veřejných prací: Efthymios FLOURENTZOS (bezpartijní)
- ministr zemědělství, přírodních zdrojů a životního prostředí: Sophocles ALETRARIS (bezpartijní)
- tiskový mluvčí: Stephanos STEPHANOU

Internetové zdroje:

- www.cyprus.gov.cy

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Kyperská republika je členem OSN a jejich specializovaných agencí (včetně UNCTAD, FAO, IAEA, ICAO, ILO, IMO, UNESCO, UNIDO, WHO, WIPO), Světové obchodní organizace, Světové banky (IBRD, IFC, IDA), Mezinárodního měnového fondu, Rady Evropy, OBSE, Britského společenství národů.

Od 1. 5. 2004 je Kyperská republika členem EU.

Kyperská republika neudržuje diplomatické styky s Tureckem.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Účast Kyperské republiky v mnohostranných smlouvách a dohodách vyplývá především ze členství země v mezinárodních organizacích (viz bod 3.1.). Všeobecně lze však konstatovat, že Kyperská republika je členem všech základních mezinárodních úmluv v politické, hospodářské či jiné oblasti uzavřených v rámci OSN a jejich agencí, Rady Evropy apod.

Kyperská republika ratifikovala přes 270 mezinárodních smluv. Největší podíl dohod přitom připadá na smlouvy OSN a její agencie a na Radu Evropy.

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

- Dohoda o vědecké a technické spolupráci z 13 .11. 1965;
- Dohoda o letecké dopravě z 13.11.1967;
- Dohoda o spolupráci v oblasti kultury, vědy a školství ze 16. 4. 1971; platná od 1. 7. 1971,
- Úmluva o spolupráci v oblasti zdravotnictví z 29. 6. 1972; platná od 25. 5. 1973;
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu z 8. 5. 1974; platná od 7. 2. 1975;
- Konzulární úmluva z 12. května 1976; platná od 27. 7. 1978;
- Smlouva o právní pomoci ve věcech občanských a trestních z 23. dubna 1982; platná od 18. 5. 1983;
- Dohoda o hospodářské spolupráci ze dne 8.4.1986, platná od 18.05.1983
- Protokol o spolupráci mezi Federálním ministerstvem zahraničních věcí Československé socialistické republiky a ministerstvem zahraničních věcí Kyperské republiky ze dne 13.6.1989, platnost od 13.6.1989
- Dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra Kypru a Federálním ministerstvem vnitra ČSFR ze 7. 12. 1992; platnost od 7.12.1992
- Dohoda o zrušení vízové povinnosti z 23. 6. 1995; platná od 31.7.1995;
- Dohoda mezi Ministerstvem zemědělství České republiky a Ministerstvem zemědělství, přírodních zdrojů a životního prostředí Kyperské republiky o spolupráci na úseku zemědělství z 5. 6. 1997; platná od 5. 6. 1997;
- Dohoda o sociálním zabezpečení z 19. 1. 1999; platná od 1. 3. 2000;
- Prováděcí plán spolupráce v oblasti školství, mládeže a sportu mezi vládou České republiky a vládou Kyperské republiky na léta 2000 - 2002 ze dne 8.6.2000
- Dohoda mezi Českou republikou a Kyperskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic ze dne 15.6.2001
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Kyperské republiky o mezinárodní silniční dopravě cestujících a zboží ze dne 20.5.2002
- Dohoda o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu z 28.4.2009, platná 26.11.2009.

-
- Smlouva o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací ze dne 9.6.2011

Internetové zdroje:

- www.mfa.gov.cy

4. Ekonomická charakteristika země

Kyperská republika je hospodářsky vyspělým státem s HDP dosahujícím 21 236 EUR na obyvatele v roce 2009.

Kypr je v Evropské unii podle hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele 13. nejbohatší zemí. Představuje-li průměr za celou EU 100 PPS (Purchasing Power Standard), pak na Kypru představovalo HDP na obyvatele 98 PPS. Kypřané tedy postupně bohatnou, neboť v roce 2007 to bylo 93 PPS a v roce 2008 96 PPS. Kypr je malou otevřenou ekonomikou citlivou na vnější vlivy s potenciálem růstu 4 - 4,5 % . Citlivost na vnější vlivy je dána nejenom velikostí ekonomiky ale i velkou sektorovou koncentrací. Tři čtvrtiny HDP jsou dlouhodobě tvořeny službami, což vedlo k oslabení významu jiných sektorů, ke snížení jejich konkurenceschopnosti a posléze zvýšení závislosti na vnějším světě.

Podíl primárního sektoru na tvorbě HDP činil v roce 2010 2,7%, přičemž podíl zemědělství představoval 2,1 %. Podíl sekundárního sektoru dosahoval 16,1%, z nichž 6,6% tvořil průmysl. Terciální sektor – služby se na tvorbě HDP podílel 81,2%. Citlivost ekonomiky vůči vnějším vlivům zvýšilo soustředění se na turistický ruch. Stále důležitější roli však hrají finanční a profesionální služby.

Významným impulsem pro hospodářství je členství Kyperské republiky v EU. I když odlehlost od vnitřního trhu EU neumožňuje plně využít všechny jeho výhody, ambicí Kyperské republiky zůstává těžit ze své geografické polohy a fungovat jako most mezi EU a zejména Blízkým východem. Lze říci, že k tomu má předpoklady. Kypr má všeobecně příznivé podnikatelské prostředí, dobře fungující bankovní sektor a kvalitní obchodní služby, relativně moderní infrastrukturu, vzdělanou pracovní sílu, právní systém přizpůsobený pro podnikání a nízký stupeň kriminality.

V roce 2011 kyperskou ekonomiku významně zasáhl výbuch na vojenské základně v Mari, ke kterému došlo dne 11. července 2011. Výbuch závažně poškodil největší kyperskou elektrárnu Vasilikos a zapříčinil výpadky dodávek elektrického proudu.

Koncem července 2011 Moodyho agentura snížila hodnocení Kyperské republiky z A2 na Baa1. Svě rozhodnutí zdůvodnila třemi hlavními příčinami. 1) Hlavní příčinou je finanční situace Kypru, která se zhoršila v důsledku výbuchu, který zničil elektrárnu ve Vasiliko. 2) Zhoršení všeobecného politického klimatu na Kypru, které má negativní dopady na realizaci finančně - konsolidačních opatření. 3) Reálná existence problémů kyperských bank, které vyvstanou v souvislosti s jejich finanční angažovaností v Řecku.

Dne 10. srpna 2011 snížila ratingová agentura Fitch Ratings Kypru hodnocení schopnosti splácet závazky na stupeň BBB. Dosud Kypr hodnotila o dva stupně výše, známkou A minus. Hlavní rating je nyní pouhé dva stupně nad spekulativním pásmem. Kypru ve druhém pololetí letošního a prvním pololetí příštího roku vzroste objem splatných závazků a Fitch se domnívá, že Kypr nebude schopen oslovit mezinárodní dluhopisové trhy, aby si na nich zajistil refinancování. Dalším negativním faktorem je vysoký objem řeckých dluhopisů, které drží kyperské banky. Fitch proto předvídá, že Kypr možná už koncem roku nebude schopen zajistit dostatečné financování na mezinárodních trzích a deficit státního rozpočtu v letošním roce naroste až na 7% HDP.

Dne 27. října 2011 mezinárodní ratingová agentura Standard & Poor`s snížila hodnocení úvěrové spolehlivosti Kypru o jeden stupeň na známku BBB. Zdůvodňuje to tím, že kyperský bankovní systém je až příliš vystaven řeckému státnímu dluhu. Standard & Poor`s rovněž uvedla, že rating dlouhodobých závazků Kypru zůstává v režimu pozorování s negativním výhledem. Rating krátkodobých závazků agentura snížila na stupeň A-3 z dosavadní známky A-2, vyřadila jej však z režimu pozorování s negativním výhledem.

Hodnocení Kypru následně dne 4. listopadu snížila o dva stupně na Baa3 i ratingová agentura Moody`s Investors Service. Za důvod tohoto snížení uvádí, že kyperská vláda bude muset příští rok poskytnout místním bankám finanční injekci v důsledku jejich napojení na řecký dluh. Kypr se tak dostal na nejnižší stupeň v investiční kategorii a agentura varovala, že by v dohledné době mohlo dojít k dalšímu snížení. Tím by se hodnocení země dostalo už do spekulativního pásma. Agentura Moody`s uvedla, že státní podpora bude mít výrazně negativní dopad na ukazatel státního dluhu. Výše státní podpory nutné pro bankovní sektor by se mohla ještě zvýšit vzhledem ke zpomalení kyperské ekonomiky a finančním

rizikům v Řecku. Moody's má navíc pochybnosti ohledně provádění strukturálních reforem nezbytných k zajištění udržitelnosti kyperských veřejných financí.

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Hospodářské výsledky roku 2010

Kyperská ekonomika za rok 2010 vzrostla o 1,1%, což ukazuje, že se po období propadu ekonomiky v roce 2009 o 1,7% , podařilo opět nastartovat její růst. Hlavní důvod tohoto výsledku spočívá v růstu služeb v oblasti hotelů a restaurací, dopravy, skladování a komunikace, finančních služeb, nemovitostí, pronájmu a obchodních aktivit, vzdělávání, zdravotní a sociální péče a v oblasti důlní těžby a lomů. Primární sektor zaznamenal růst 1,4%, což je poprvé po sedmi letech, kdy docházelo k poklesu. Naproti tomu sekundární sektor zaznamenal pokles o 2,7% ve srovnání s rokem 2009, kdy došlo ke snížení o 5,7%. Sektor služeb vzrostl o 1,4% oproti poklesu o 1,3% v roce 2009.

V oblasti výdajových složek **HDP** zaznamenaly výdaje na konečnou soukromou spotřebu růst 0,8%, dovoz zboží a služeb 3,1% a vývoz zboží a služeb 0,6%, ve srovnání s rokem 2009, kdy dosáhly pokles 2,9%, 19,3% a 11,3%. Výdaje na konečnou spotřebu vykázaly ve srovnání s rokem 2009, kdy dosáhly 5,8%, nižší růst jen 0,5%. Na druhou stranu tvorba hrubého fixního kapitálu zaregistrovala pokles o 7,9% (-9,1% v roce 2009).

Inflace měřena národním indexem spotřebitelských cen dosáhla v roce 2010 2,4%, což představuje nárůst oproti roku minulému, kdy dosáhla pouze 0,3%. Největší podíl na zvýšení inflace v roce 2010 mají ceny bydlení, elektřiny a plynu (7,6%), vzdělávacích služeb (+4,7%), dopravy (+3,6%) a zdravotních služeb (+3,0%). Naopak mírný pokles zaznamenaly ceny oblečení a obuvi (-0,6%). Inflace měřena harmonizovaným indexem v roce 2010 představovala 2,6%.

Nezaměstnanost dosáhla podle harmonizované metodiky EU v roce 2010 6,2% pracovní síly (v roce 2009 5,3%). Průměrný počet registrovaných nezaměstnaných v roce 2010 představoval 22 842 osob, ve srovnání s rokem 2008, kdy činil 17 505 osob. Nárůst počtu nezaměstnaných byl zaznamenán zejména v obchodě, stavebnictví, veřejné správě a hotelových a restauračních službách.

Veřejné finance

Veřejné finance skončily v roce 2010 deficitem ve výši 850,3 mil. EUR, což představuje 4,9% HDP oproti deficitu 1 017,2 mil EUR (6% HDP) v roce 2009. Celkové příjmy dosáhly 6 461,3 mil. EUR (nárůst o 5,9% ve srovnání s rokem 2009) a výdaje 7 311,6 mil. EUR (nárůst o 2,7%). Snížení deficitu bylo částečně způsobeno zvýšením pouze o 1,5% u výdajů na mzdy a platy, které představují 28% běžných výdajů. To bylo zapříčiněno tím, že přibližně 1 000 státních zaměstnanců nebyly prodlouženy pracovní smlouvy na dobu určitou a byl zastaven nábor nových zaměstnanců. Nicméně nárůst zaměstnanosti měl za následek prudké zvýšení výdajů na dávky sociálního zabezpečení o 610%. Na straně příjmů došlo ke snížení u daně z důchodu o 1% i u daně z přidané hodnoty o 0,3%.

Deficit běžného účtu platební bilance v roce 2010 dosáhl 1 354,8 mil. EUR (7,8% HDP) a zůstal tak přibližně na stejné úrovni jako v roce předcházejícím. O aktivní bilanci finančního účtu se zasloužily zejména ostatní investice, které dosáhly 1 995 mil. EUR. Přímé investice skončily s aktivní bilancí 762,9 z toho příliv přímých zahraničních investic na Kypr představoval 1 356,5 mil. EUR a odliv - 593.6 mil. EUR.

Měna

Od 1.1. 2008 se stala Kyperská republika členem EMU. Fixní přepočítací kurz při přechodu z kyperské libry na euro byl 1 EUR = 0,585274.

Zahraniční obchod

Kypr je jednoznačně dovozně orientovanou ekonomikou a zahraniční obchod vykazuje trvale pasivní bilanci. Obrat zahraničního obchodu se zbožím zaznamenal v roce 2010 nárůst o 15%, když se zvýšil

na 7,6 mld. EUR (v roce 2009 6,6 mld. EUR). Celkový dovoz vzrostl o 13,5%. Do celkového nárůstu se promítl zvýšený dovoz pohonných hmot o 31,4% a vyšší cena ropných produktů. Prudký nárůst dovozu dopravních zařízení o 43,4% byl způsoben nákupem letadel. Celkový kyperský vývoz zaznamenal nárůst o 17,9%. Dobře se dařilo zejména vývozu tradičního kyperského sýru halloumi, léčiv a fotosenzitivních zařízení. Schodek obchodní bilance se meziročně zvýšil o 13% z 4 721,3 mil EUR v roce 2009 na 5 316,7 mil. EUR v roce 2010.

Předpověď dalšího vývoje

Podle předpovědi Mezinárodního měnového fondu zaznamená kyperská ekonomika v roce 2011 nulový růst a v roce 2012 růst kolem 1% HDP, deficit veřejných financí dosáhne v roce 2011 6,6% HDP a v roce 2012 4,5% HDP. Podle MMF by tak deficit měl být dvakrát vyšší, než předpovídá ministr financí Kikis Kazamias. Ten se domnívá, že deficit se v roce 2012 bude pohybovat v rozmezí 2% až 2,3% HDP. V odhadu deficitu na letošní rok se ministr financí téměř shoduje s MMF, když předpokládá, že dosáhne 6,5% HDP. Ekonomický růst odhaduje v tomto roce na 0,5% HDP a v roce 2012 na 1,5% HDP.

Předpověď Mezinárodního měnového fondu

	2011	2012	2016
Reálný růst HDP (%)	0,0	1,0	2,7
Inflace národní index (%)	4,0	2,4	2,1
Bilance běžného účtu (% HDP)	- 7,2	-7,6	-7,2
Nezaměstnanost (%)	7,4	7,2	-

Dle Evropské komise by ekonomické aktivity měly v roce 2012 stagnovat a v roce 2013 zaznamenat mírné zlepšení. Domácí poptávka zůstane i nadále slabá. V krátkém výhledu bude mít fiskální konsolidace negativní dopad na ekonomické aktivity skrze pokles čistého příjmu a veřejných výdajů. Výhled v oblasti investic je slibný, s ohledem na rekonstrukci elektrárny Vasilikos a další projekty v oblasti infrastruktury. Zatímco zpomalení světového obchodu a zhoršení ekonomických vyhlídek u hlavních obchodních partnerů Kypru by mělo zatížit vývoz zboží a služeb, bude tento jev částečně vyrovnán ozdravením v oblasti cestovního ruchu a obchodních služeb. V návaznosti na slabou domácí poptávku dojde pouze k omezenému růstu dovozu.

Evropská Komise - předpověď ekonomického vývoje, podzim 2011

	2010	2011	2012	2013
Reálný růst HDP (%)	1,1	0,3	0,0	1,8
Inflace (%)	2,6	3,4	2,8	2,3
Nezaměstnanost (%)	6,2	7,2	7,5	7,1
Bilance státního rozpočtu (% HDP)	-5,3	-6,7	-4,9	-4,7
Bilance běžného účtu (% HDP)	-9,0	-7,3	-6,7	-6,1

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Základní makroekonomické ukazatele za posledních pět let

	2006	2007	2008	2009	2010
HDP v běžných cenách (mil. EUR)	14 432,5	15 829,7	17 157,1	16 853,5	17 333,6 ¹
HDP na obyv. (EUR)	19 000	20 300	21 800	21 200	21 700 ¹
Reálný růst HDP	4,1	5,1	3,6	-1,9	1,1 ¹
Inflace (av. %) národní index	2,5	2,4	4,7	0,3	2,4
Nezaměstnanost (%)	4,5	3,9	3,7	5,3	6,2

Vývoz (mil. EUR)	1 111,8	1 082,7	1 190,4	963,2	1 144,3
Dovoz (mil. EUR)	5 513,5	6 353,4	7 366,7	5 654,4	6 490,9
Bilance běžného účtu (mil. EUR)	-1005,3	-1831,4	-3102,3	-1 447,4	-1 354,8
Bilance finančního účtu (mil. EUR)	987,2	2023,4	3099,6	1 364,7	1 403,0
Devizové rezervy bez zlata (mil. EUR)	4231	4159	439	547	386
Zahraniční dluh (mil. EUR)	41 007,5	51 918,9	68 843,2	81 786,1	78 354,4 ¹
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,2	3,5	0,9	-6,1	-5,3

¹ předběžný údaj

Zdroje: Statistical Service Republic of Cyprus, Central Bank of Cyprus

V 1. čtvrtletí 2011 dosáhl růst kyperské ekonomiky nuly. Statistické údaje zahrnující vyrovnání sezónních odchylek ukazují, že růst HDP ve 2. čtvrtletí 2011 ve srovnání s čtvrtletím předcházejícím dosáhl 0,3%. Ve srovnání s rokem předcházejícím však statistické údaje vypadají poněkud lépe, když HDP vzrostl o 1,4% (v 1. čtvrtletí 2011 vzrostl o 1,7%). Ve třetím čtvrtletí 2011 byl zaznamenán pokles HDP o 0,5% ve srovnání se stejným obdobím v roce 2010. Sektor stavebnictví a výroby i nadále zaznamenal zpomalení, naproti tomu rostl velkoobchod, cestovní ruch, bankovníctví a služby (zejména veřejná správa, vzdělávání, zdravotnictví a další služby).

Nezaměstnanost dosáhla ve 2. čtvrtletí 2011 7,1% pracovní síly a zaznamenala tak mírný pokles oproti 1. čtvrtletí, kdy představovala 7,4%. V září 2011 bylo zaregistrováno 26 483 nezaměstnaných, což představuje nárůst o 5 812 osob nebo 28,1% ve srovnání se zářím 2010. Meziroční růst nezaměstnanosti zasáhl mnoho sektorů, zejména však sektor obchodu (1 524 osob), stavebnictví (1 101 osob), výroby (677) hotelů a restaurací (485 osob) a vzdělávání (384 osob).

Inflace měřena indexem spotřebitelských cen (CPI) se za období od ledna do listopadu 2011 zvýšila o 3,2% ve srovnání se stejným obdobím v roce předcházejícím. Inflace měřena harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HICP) za období od ledna do listopadu 2011 dosáhla 3,4% ve srovnání se stejným obdobím v roce předcházejícím. Nejvíce se zvýšily ceny alkoholických nápojů a tabáku (9,2%), bydlení, elektřiny a plynu (8,0%) následované dopravou (5,8%) a potravinami a nealkoholickými nápoji (3,8%).

Podíl odvětví na tvorbě HDP

v %	2006	2007	2008	2009	2010
Primární sektor	2,8	2,6	2,7	2,7	2,7
Zemědělství, lesy a myslivost	2,2	2,0	2,1	2,2	2,1
Rybolov	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Důlní těžba a lomy	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Sekundární sektor	18,6	18,5	18,1	17,0	16,1
Průmysl	7,9	7,4	7,2	6,8	6,6
Výroba elektřiny, dodávky plynu a vody	2,1	2,1	1,8	2,0	2,3
Stavebnictví	8,6	9,0	9,1	8,2	7,2
Terciální sektor - služby	78,6	78,9	79,2	80,3	81,2
Velkoobchod a maloobchod	12,7	13,0	13,0	12,3	12,2

Hotely a restaurace	7,2	7,0	6,5	6,0	6,0
Doprava, sklady a komunikace	7,7	7,9	7,8	7,4	7,2
Finanční služby	7,5	7,8	7,6	8,2	8,7
Nemovitosti, pronájem a obchodní aktivity	19,1	19,6	20,4	20,8	21,2
Veřejná správa a obrana	10,3	9,8	9,7	10,3	10,3
Vzdělávání	5,8	5,5	5,8	6,3	6,4
Zdravotní a sociální péče	3,8	3,7	3,8	4,1	4,2
Další společenské a osobní služby	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8
Domácnosti s posluhou	0,8	0,8	0,9	1,1	1,2

Zdroj: Statistical Servis Republic of Cyprus, Central Bank of Cyprus

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Průmyslová produkce zaznamenala v roce 2010 již druhý rok za sebou pokles poté, co během dvou předchozích let dosáhla růstu. V celém sektoru průmyslové výroby došlo v roce 2010 k poklesu o 0,5%, ve srovnání s poklesem 4,6% v roce 2009 a zvýšením o 2,1% v roce 2008. Tržby zpracovatelského průmyslu, který je největším průmyslovým odvětvím, v běžných cenách činily 3 253,9 mil. EUR, což znamená meziroční pokles o 2,1%. Tržby v oblasti těžby a dobývání v běžných cenách dosáhly v roce 2010 90,4 mil. EUR a zaznamenaly tak nárůst o 9% ve srovnání s rokem předcházejícím. Tržby z výroby elektrické energie se zvýšily o 25,5% a dosáhly 815,2 mil. EUR. Tržby v oblasti dodávek vody, kanalizace a čištění odpadních vod se v běžných cenách zvýšily o 17,3% na 310,9 mil. EUR. Spotřeba vody v městských oblastech se zvýšila o 4,4% na 32,1 mil. tun ve srovnání s 30,8 mil. tun v roce 2009. Vývoz na Kypru vyráběných průmyslových výrobků se zvýšil na 475,4 mil. EUR ve srovnání s 393,3 mil. EUR v roce předcházejícím. Nejvíce se vyvážely farmaceutické výrobky, potraviny a nápoje, elektronické zboží, stroje a zařízení, kovy a chemické výrobky. Největší nárůst ve srovnání s rokem 2009 byl zaznamenán u vývozu recyklovaných výrobků, elektroniky, potravinových výrobků, farmaceutických výrobků, kovů a nábytku. Největší pokles naopak zaznamenal vývoz oděvů, koženého zboží a doplňků pro automobily.

Index průmyslové produkce poklesl v roce 2010 o 0,8% ve srovnání s rokem předcházejícím. Nejvýznamější pokles v rámci zpracovatelského průmyslu zaznamenalo odvětví zpracování dřev kromě nábytku (-23,6%), výroba strojů a zařízení (-21,1%) a výroba automobilů (-18,7%). Naopak výroba elektrotechniky se zvýšila o 28,9% a výroba papíru o 20,1%. Sběr, čištění a dodávky vody zaznamenaly nárůst o 21,1%.

Podrobně lze dynamiku růstu v jednotlivých oborech průmyslu vyčíst z následující tabulky:

Indexy růstu podle nosných skupin průmyslu (2005=100%)

	2010	2011
Těžba a dobývání	103,4	94,9
Zpracovatelský průmysl	93,2	85,8
z toho:		
potraviny, nápoje a tabák	93,4	87,2
textil a výrobky textilní, kůže a kožedělné výrobky	53,5	51,2
zpracování dřeva a výrobky	87,8	74,4
papírnický průmysl a tiskárny	120,1	118,2

zpracování ropy, výroba chemikálií a ruční výroba přize	141,7	144,2
gumárenství a plasty	95,9	84,0
výroba nekovových výrobků a minerály	75,1	64,5
zpracování kovů a kovových slitin	92,7	88,4
elektrotechnika a optická výroba	230,1	190,0
stroje a zařízení	69,7	63,0
výroba dopravních prostředků	93,0	79,5
výroba nábytku, ostatní odvětví a opravy a instalace strojů	74,8	78,3
Výroba a rozvod elektřiny	120,5	110,8
Dodávky vody kanalizace a čištění odpadních vod	137,0	138,1
CELKEM	99,7	92,3

Zdroj: Statistical Service, Republic of Cyprus

Za období od ledna do srpna 2011 zaznamenal index průmyslové produkce pokles o 5,8% ve srovnání se stejným obdobím v předcházejícím roce. Zpracovatelský průmysl poklesl o -6,7%, což bylo zapříčiněno zejména snížením v odvětví zpracování dřeva kromě nábytku (-22,1%), výroby nábytku (-18,8%), výroby automobilů (-15,4%), nekovových výrobků (-11,7%) a gumy a plastů (-10,2%). Naopak k růstu o 7,8% došlo v oblasti zpracování ropy a výroby chemikálií. Důlní průmysl rostl o 0,5%, výroba a distribuce elektřiny zaznamenala poklesl o 6,2% a sběr, čištění a distribuce vody narostl o 2,7%.

4.4. Stavebnictví

Stavebnictví v roce 2010 vyjázalo propad o 8% a v roce předcházejícím o 10,6%. Produkce pozemního stavitelství klesla o 13,5%. Inženýrské stavebnictví nicméně vzrostlo o 13,3%, což bylo způsobeno především výstavbou silnic a přístavů.

Počet vydaných stavebních povolení v roce 2010:

	počet	plocha (tis. m ²)	hodnota (mil. EUR)
obytné domy	6 426	2 448,4	2 092,3
v tom: bytových jednotek	14 312		
hotely, kanceláře, restaurace apod.	1 221	447,6	374,7
inženýrské sítě	409	21,9	103,9
silniční sítě	80		5,7

Zdroj: Statistical Service, Republic of Cyprus

Stavebních povolení, které jsou jedním z měřítek stavební výroby, bylo v roce 2010 vydáno celkem 8 777, což představuje snížení o 1,9% ve srovnání s rokem 2009. Orientační hodnota těchto staveb poklesla o 6,3% a celková plocha se snížila o 7%. Počet bytových jednotek zaznamenal pokles o 14,2%.

Domácí poptávka po individuálním bydlení je pořád relativně silná, i když pokračuje zájem o bydlení s menší obytnou plochou. Zřejmý je rovněž posun od rezidenčního bydlení k bydlení v bytech. Zásadně poklesl zájem cizinců o nemovitosti k trvalému či rekreačnímu bydlení, a to zejména u zájemců z Velké Británie.

Vývoj základních ukazatelů ve stavebnictví v posledních pěti letech

	2006	2007	2008	2009	2010
index cen mzdových	105,9	110,3	117,7	121,3	127,1

nákladů (2005=100)					
index cen základních stavebních materiálů	105,1	110,7	121,5	117,2	120,4
prodej cementu (tis. t)	1 627	1 790	1 940	1 439	1 335

Zdroj: Statistical Service, Republic of Cyprus

Index stavební produkce vykázal v prvním čtvrtletí roku 2011 ve srovnání se stejným obdobím v roce 2010 pokles o 15,7% a ve druhém čtvrtletí pokles o 18,9. Index stavbního inženýrství oproti tomu zaznamenal nárůst v prvním čtvrtletí o 24,5% a ve druhém čtvrtletí o 28,2%. Za období od ledna do srpna 2011 bylo vydáno 5 103 stavebních povolení, což představuje pokles o 13,8% ve srovnání se stejným obdobím v roce předcházejícím. Orientační hodnota těchto staveb poklesla o 23,0% a celková plocha se snížila o 27,1%. Počet bytových jednotek zaznamenal pokles o 40,2%.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Po sedmi po sobě následujících letech negativního meziročního růstu zaznamenalo zemědělství v roce 2010 růst 1,5%. Podíl zemědělství na tvorbě HDP však i nadále zůstává velmi nízký. V roce 2010 představoval pouhých 2,1%.

Vývoj produkce jednotlivých odvětví zemědělství za posledních pět let

tis. EUR	2006	2007	2008	2009	2010
Rostlinná výroba	278,8	295,4	284,4	300,1	307,9
Živočišná výroba	288,1	294,0	338,1	364,2	374,2
Lesnictví	3,4	4,0	3,3	3,2	3,3
Přidružená výroba	29,2	28,3	31,4	29,1	30,2
Ostatní	27,9	20,9	24,9	20,2	21,3
Celkem	627,4	642,6	682,1	716,8	736,9

Zdroj: Statistical Service, Republic of Cyprus

Pozn.: Přidružená výroba zahrnuje výrobu mléčných výrobků, a výrobků z hroznového vína (sýr, hrozinky, zivania atd.)

S ohledem na klimatické podmínky (sucho převážnou část roku) a dosaženou úroveň hospodářského rozvoje, je zemědělská výroba na Kypru nákladově náročná. Pro udržení produkce jsou nezbytné závlahy a stát závlahovou vodu dotuje. V letech 2007 a 2008 postihlo zemi extrémní sucho, které vedlo k zásadním omezením dodávek vody pro zemědělce. Vláda se svolením Evropské komise zemědělcům vzniklé škody částečně kompenzovala. Přesto, že Kypr může až do roku 2011 doplácet k evropským platbám i z národních zdrojů, nemůže stát saturovat v podstatě nekonkurenceschopnost jednotlivých segmentů odvětví. Dovážené zemědělské produkty jsou zpravidla na trhu levnější. Kypr, v souladu s pravidly EU, omezuje výrobu geneticky modifikovaných organismů a produktů.

Mezi hlavní plodiny pěstované na Kypru tradičně patří brambory, obilí (pšenice, ječmen), citrusy, olivy, ovoce (melouny, banány, jablka) a zelenina (okurky, rajčata). Z oblasti živočišné výroby je nejrozšířenější chov vepřového dobytka a drůbeže. Významná je rovněž produkce mléka a vajec. Produkce hlavních zemědělských výrobků za posledních 5 let je patrna z níže uvedené tabulky.

Produkce hlavních zemědělských výrobků za posledních 5 let v metrických tunách

	2006	2007	2008	2009	2010
Rostlinná výroba					
Brambory	127 500	155 500	115 000	110 000	45 380

Hroznové víno	39 980	33 892	32 381	26 320	30 050
Ječmen	58 372	52 007	3 496	40 092	38 984
Pomeranče	46 742	42 113	37 847	42 110	43 470
Grapefruit	30 832	26 700	27 527	26 700	27 160
Melouny	41 594	39 380	30 386	31 070	33 057
Rajčata	30 302	29 386	23 443	26 490	26 695
Olivy	23 400	13 705	15 373	13 660	15 680
Citrony	17 692	14 154	15 214	14 150	14 520
Okurky	17 180	15 415	13 793	15 724	16 252
Živočišná výroba					
Mléko	187 800	183 358	194 931	197 150	201 330
Hovězí	4 003	3 920	4 248	5 664	4 616
Vepřové	52 512	54 978	59 173	56 102	57 810
Drůbež	26 943	28 799	28 727	27 136	30 570
Jehněčí	2 989	3 094	3 335	2 727	2 579
Kozí	4 196	4 013	3 874	2 739	2 315
Vejce (tuctů)	9 087	10 996	10 472	10 461	10 450

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, přírodních zdrojů a životního prostředí

4.6. Služby

Kyperská ekonomika se opírá především o sektor služeb. Podíl služeb na tvorbě HDP v roce 2010 dosáhl 81,2%. Sektor služeb zahrnuje komunální, sociální, finanční, pojišťovací, obchodní, hotelové a restaurační služby. Podíl jednotlivých oborů služeb na HDP viz bod 4.2.

Sektor služeb je na Kypru poměrně diversifikován, jeho páteří zůstávají služby související s oblastí cestovního ruchu. Pozice cestovního ruchu jako motoru ekonomického růstu v posledních letech klesá. V roce 2010 se podílel sektor restaurací a hotelů na tvorbě HDP 6,0%, což je stejná úroveň jako v roce 2009. Ve srovnání s předchozími lety se však jedná o mírný pokles.

Po oživení přílivu zahraničních turistů v roce 2005, meziročním poklesu o 2,8 % v roce 2006 a meziročnímu růstu o pouhých 0,6 % v roce 2007, byl v roce 2008 zaznamenán meziroční pokles o 0,5%. Rok 2009 byl pro cestovní ruch na Kypru rovněž neúspěšný. Počet turistů dosáhl 2 141 193, což představuje meziroční pokles o 10,9%. Z hlediska přidané hodnoty zaznamenal sektor hotelových a restauračních služeb negativní růst o -7,0%.

V roce 2010 nicméně cestovní ruch opět zaznamenal růst. Příjmy z cestovního ruchu se zvýšily o 3,8% na 1 549,8 mil. EUR ve srovnání s 1 493,2 mil. EUR v roce předcházejícím. Počet turistů, kteří přicestovali na Kypr, však narostl pouze o 1,5% na 2 172 993.

Nejvýznamnějšími partnery v oblasti cestovního ruchu zůstávají evropské země, když 76,7% turistů v roce 2010 byli rezidenti EU. Počet návštěvníků z Velké Británie poklesl v roce 2010 o 6,8% na 45,8% všech turistů. Druhým nejvýznamnějším partnerem bylo Rusko, odkud přijelo 223 861 turistů, což představuje meziroční nárůst o celých 50%. Turisté z Německa představovali 6,4% všech návštěvníků (meziroční nárůst o 6,1%). Dalšími významnými zeměmi jsou Řecko (5,9% všech turistů), Švédsko (5,1%), Norsko (2,9%), Švýcarsko (1,9%) a Izrael (1,7%).

Počet kyperských rezidentů, kteří cestovali do zahraničí, meziročně vzrostl o 6,3% na 1 246 378 osob. Hlavními partnery z hlediska výjezdové turistiky byly Řecko (34,4%), Velká Británie (23,9%), Rusko (4,4%), Rumunsko (3,6%), Německo (2,4%), Bulharsko (2,4%), Izrael (2,4%) a Francii (2,1%).

Pro zvýšení kvality a obohacení turistické nabídky Kypru přijala vláda v rámci Národního lisabonského programu řadu opatření, z nichž nejdůležitějšími jsou následující: budování nových přístavišť formou BOT (odstranění sezónnosti turistiky a zatraktivnění Kypru pro náročnější turisty), poskytnutí pobídek ve formě územně plánovacích a rozvojových práv potenciálním investorům do vybudování max. 14 golfových hřišť, vyhodnocení možnosti povolení otevírání kasin na Kypru (byly zpracovány dvě studie

sociálních a ekonomických dopadů), využití strukturálních fondů na projekty podpory cestovního ruchu ve venkovských oblastech, poskytnutí pobídek provozovatelům stávajících ubytovacích zařízení na zvýšení kategorie zařízení a/nebo jeho uzavření a pobídek pro přijetí standardů kvality a environmentálních standardů v turistických zařízeních (ISO 9001, 14001, HACCP, Green Globe). Budování přístavišť bylo zahájeno v I. polovině roku 2008 výběrem vítězů tendrů. Osud budování golfových hřišť je však s ohledem na přetrvávající kritické sucho velmi nejistý. Ke zlepšení služeb přispívají rovněž modernizovaná a rozšířená letiště v Larnace (otevření v listopadu 2009) a v Pafosu (otevření v listopadu 2008).

V prvním pololetí roku 2010 na Kypr přicestovalo 1 536 340 turistů, což představuje nárůst o 1,6% ve srovnání s první polovinou roku 2009 a odcestovalo 1 453 605 (nárůst o 0,9%). Nejvíce turistů na Kypr přicestovalo ze států EU (78,3%). Nejvíce turistů přiletělo z Velké Británie (46,6%), Ruska (9,7%), Německa (7,2%), Řecka (6,8%) a Švédska (4,8%). Zisky z cestovního ruchu za první pololetí se zvýšily o 1,9% z 440,9 mil. EUR na 449,1 mil. EUR.

V období od ledna do září 2011 došlo k nárůstu počtu turistů přijíždějících na Kypr o 11,1% na 1 974 147 ve srovnání se stejným obdobím v roce 2010. Příjmy z cestovního ruchu se zvýšily o 14,4% na 1 454,1 mil. EUR. 220 mil. EUR.

Finanční služby se na tvorbě HDP v roce 2010 podílely 8,7% (8,2% - 2009, 7,6% - 2008 a 7,8% - 2007). Vedle služeb poskytovaných domácími bankami či inkorporovanými dceřinými společnostmi zahraničních bank, na Kypru aktivní družstevní záložny, specializované banky a tzv. International bussines companies - IBC (bývalé off-shore). Jsou to společnosti ve vlastnictví nerezidentních kyperských osob, které jsou registrovány na Kypru a své příjmy generují mimo území Kypru. Na Kypru je v současnosti registrováno cca 50 000 IBC, z nichž asi 14 000 je doposud aktivních a asi 1 200 má své skutečné zastoupení na ostrově (z toho 27 v oblasti finančních služeb – tzv. International banking units – IBU). Podle odhadů Centrální banky IBC sektor přispívá přímo do domácí ekonomiky přibližně 45 mil. EUR ročně. S ohledem na velikost kyperské ekonomiky je jejich přínos poměrně významný. IBC požívaly do daňové reformy v roce 2003 preferenčních daňových sazeb (daň z příjmů 4,25 %), které byly, pro společnosti založené do roku 2001, zachovány do konce roku 2005. Od roku 2006 jsou všechny IBC zdaňovány základní daní z příjmu právnických osob ve výši 10 %.

Úvahy o tom, že odstraněním preferenčního daňového zacházení pro IBC společnosti pozbude Kypr přitažlivost se nepotvrdily, a to zejména proto, že 10 % daň z příjmu právnických osob je stále velmi atraktivní. IBC jsou aktivní nejen ve finančních službách. Kypr je off-shore centrem rovněž v jiných obchodních – nefinančních oborech služeb. Původně nahradil Libanon (po vypuknutí občanské války), kde se tento typ společnosti registroval pro obchodní aktivity na Blízkém východě a začátkem 90 let byla jeho pozice v tomto segmentu off-shore aktivit posílena zejména v důsledku rozpadu Sovětského svazu a války v Jugoslávii.

Off-shore sektor má multiplikační účinky na profesionální služby, zejména právní a účetní, které v roce 2010 zaznamenaly meziroční nárůst obrátu o 6,2%. Významný růst obrátu zaznamenaly činnosti v oblasti informačních služeb (21,3%), zaměstnávání (14,0%), informačních technologií (13,4%) a cestovních agentur, kanceláří a jiných rezervačních a souvisejících činností (12,0%). Nejvyšší pokles zaznamenaly činnosti administrativní, kancelářské a jiné podpůrné činnosti pro podnikání (-6,9%), činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů (-4,9%) a jiné profesní, vědecké a technické činnosti (-2,1%). Služby v oblasti ubytování zaznamenaly nárůst o 4,1% a v oblasti stravování a pohostinství o 6,4%.

Vnitřní obchod se v roce 2010 podílel na tvorbě HDP 12,7% (v roce 2009 12,3%, 2008 13,0% a v roce 2007 13,0 %). Tržby z maloobchodního prodeje se meziročně zvýšily o 2,9% (v roce 2009 pokles o 4%, v roce 2008 růst o 11,2% a v roce 2007 o 11,8 a maloobchodní obrát se zvýšil o 0,3% (v roce 2009 - 4,5%, v roce 2008 růst o 6,6% a 8,9% v roce 2007). K nárůstu prodeje došlo zejména u nápojů, potravin a tabákových výrobků. Ke snížení prodeje došlo zejména u elektrického zboží a nábytku.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava a spoje a komunikace se v roce 2010 podílely na tvorbě HDP ze 7,2% (v roce 2009 7,4%, a v roce 2008 7,8%).

Pozemní přeprava

Pozemní přeprava osob a zboží na Kypru spočívá výlučně na silniční dopravě (neexistuje železnice). Dálnice vedou z Nikósie do Larnaky a Limassolu, jihovýchodně z Nikósie do Ayia Napy a západně z Limassolu do Pafosu. Počítá se ze zahájením projektu dálnice z Pafosu do Polis. Městská i meziměstská veřejná hromadná osobní doprava je velmi málo rozvinuta, k přepravě se používají především soukromé automobily. Meziměstská doprava je poměrně efektivně zajišťovaná rovněž soukromými „taxi-autobusy“. Do roku 2013 by se 2 % využívání veřejné dopravy měla zvýšit na 10 %.

Hodnota obratu v pozemní dopravě zaznamenala v roce 2010 nárůst o 5,9% ve srovnání s rokem 2009. V roce 2010 bylo na Kypru provozováno 760 112 motorových vozidel, z nichž 531 439 tvořily osobní automobily, 144 193 nákladní automobily všech kategorií, 25 322 motocykly a jiná motorová vozidla 4 055. V roce 2010 bylo nově zaregistrováno 44 025 vozidel, což představuje pokles o 12,5% oproti roku 2009, kdy bylo zaregistrováno 50 291 vozidel.

Námořní doprava

Největší podíl na rozvoji dopravy jako sektoru národního hospodářství na Kypru má námořní doprava. Podíl námořní dopravy na tvorbě HDP se odhaduje na 2 %, ale spolu se souvisejícími účetními a finančními službami se její přínos k HDP pohybuje kolem 10 %. Po vstupu Kypru do EU je politikou kyperské vlády modernizovat přístavy, zvýšit kvalitu služeb a účinně se napojit na trans-evropské dopravní síť. Nejvýznamnějším přístavem je Limassol, který se hlavně využívá na překládku zboží, zejména do malých přístavů na Blízkém východě. Roční překládací kapacita přístavu je 600 000 tonážních jednotek (TEU). Pro překládku a distribuci je limassolský přístav bezcelní oblastí. Přístav se rovněž využívá pro dovozy obilí. Druhým významným přístavem je Larnaka, která má po úpravách roční kapacitu 250 000 TEU. Larnacký přístav je rovněž bezcelní oblastí. Menší přístavy jsou v Dhekelii a Moni. Přístav Vassiliko slouží především jako ropný terminál. Hlavním přístavem pro osobní dopravu je Limassol, vláda však chce přetransformovat na hlavní přístav pro osobní dopravu přístav v Larnace.

Podle počtu námořních lodí plujících pod kyperskou vlajkou patří Kypr mezi přední námořní velmoci. Kyperské obchodní loďstvo se, s 1 790 plavidly o celkové tonáži 21,9 mil. brutto registrovaných tun, řadí z hlediska tonáže na 9. místo ve světě a 3. v EU, kde má 15,5 % podíl (po Řecku - 23 % a Maltě - 16 %). Koncem roku 2010 bylo celkem v kyperském registru zaregistrováno 1 862 plavidel.

Mnoho lodí je vlastněno IBC, které jsou na Kypru registrovány, ale na Kypru neoperují. Kyperský registr byl dlouhodobě terčem kritiky pro špatnou kvalitu flotily. Průměrné stáří lodí se pohybuje na hranici 16 let. Kyperská vláda zpřísnila hranici pro registraci nových plavidel pod kyperskou vlajkou na 15 let, starší lodě již nejsou registrovány. Ředitelství obchodního loďstva dále zvýšilo počet inspekcí. Cílem tohoto opatření je zlepšit pověst kyperské vlajky a zvýšit bezpečnost plavidel pod kyperskou vlajkou. Opatření vedla v květnu 2005 k tomu, že Kypr byl vypuštěn z černé listiny Pařížského Memoranda o porozumění o státní kontrole v přístavech. V roce 2010 přijelo do kyperských přístavů 3 607 lodí, z nichž 73,4% přistálo v Limassolu, 20,2% v Larnace a zbytek v ostatních přístavech.

Letecká doprava.

Sektor letecké dopravy byl plně liberalizován dnem vstupu Kypru do EU, 1. 5. 2004. Donedávna existovala řada omezení pro pravidelné linky a pro odletové charterové linky, přičemž pouze přistávací linky byly provozovány bez zásadních omezení již od roku 1986. Hlavním letištěm pro osobní dopravu je Larnaka, kde v roce 2009 přistálo 23 191 letů a bylo odbaveno 7 mil. cestujících (3,5 přílety a 3,5 odlety). Menší letiště pro charterové lety je v Pafosu. V roce 2009 obavilo 1,7 mil. cestujících. V současné době letiště v Larnace a v Pafosu využívá cca 100 leteckých společností, z toho 70 charterových. Na Kypr létá 6 nízkonákladových společností - Monarch Airlines, GB Airways, Airways (Velká Británie), Flyglobespan (Skotsko), Jazeera Airways (Kuvajit) a Blue Air (Rumunsko). Problémem v letecké dopravě jsou stále rostoucí letištní poplatky a nedostatečná reálná liberalizace pozemních služeb. Vládě se podařilo v červenci 2005 podepsat smlouvu s konsorciem Hermes na rozšíření kapacity letiště v Larnace na 7,5 mil. cestujících. Kapacita rekonstruovaného letiště v Pafosu je 2,7 mil. cestujících ročně. BOT projekt, největší v historii Kyperské republiky, počítá s výstavbou a provozem letiště konsorciem Hermes po dobu 25 let. Celkové náklady na výstavbu dosáhl 500 mil. EUR, celkový příjem pro stát představuje 2 mld. EUR. Ke zlepšení služeb přispívají rovněž modernizovaná a rozšířená letiště. Nové letiště v Pafosu bylo otevřeno v listopadu 2008 a provoz nového letiště v Larnace byl zahájen v listopadu 2009.

V roce 2009 přistálo na Kypru 29 529 civilních letadel, což představuje pokles o 7% oproti roku 2008, kdy přistálo 31 755 letadel. Na Kypr přiletělo 3 536 049 cestujících a odletělo 3 532 03. Letecký náklad vyložený na Kypru v roce 2009 představoval 21 304 tun a naložený 17 198 tun.

Hodnota obrátu v letecké dopravě zaznamenala v roce 2009 pokles ve srovnání s rokem 2008 o 7,2%.

Telekomunikační a informační služby

Telekomunikační služby do poloviny roku 2004 fakticky monopolně zajišťoval Kyperský telekomunikační úřad (CYTA), který je ve většinovém vlastnictví státu. Do konce roku 2004 bylo postupně vydáno soukromým společnostem 46 všeobecných licencí a 7 individuálních licencí.

Kypr je považován za zemi se středně vysokou penetrací moderních telekomunikací. CYTA nadále dominuje trhu s 88 % podílem, přičemž širokopásmový přístup se koncentruje na velká města. Skutečná konkurence je rovněž omezena technologicky, protože širokopásmové služby jsou zajišťovány DSL. Nositelem změny může být nový operátor na trhu (Kyperský energetický úřad), který vlastní síť vláknové optiky pokrývající celé území státu.

Podle statistických údajů v roce 2009 počítače využívalo 95,5% podniků. Přístup k internetu mělo 92,2% podniků, z toho 90,7% podniků mělo DSL připojení k internetu. Vlastní internetovou stránku su však zřídilo pouze 51,6% podniků. Počítač vlastnilo 61,2% domácností a 52,8% domácností mělo přístup k internetu. Ve srovnání s předcházejícím rokem došlo k nárůstu domácností s DSL připojením k internetu z 76,2% na 88,1% (v roce 2006 33%).

Na provozování pevných linek bylo 23 licencí, z nichž 5 pokrývá rovněž místní telefonii. Podíl CYTA na trhu pevných linek se odhaduje na 90 %. V oblasti mobilních sítí získalo, koncem roku 2003, libanonské konsorcium Scancom (na Kypru operuje pod jménem Areeba) licenci na provoz mobilní telefonie. Areeba i CYTA získaly zároveň licenci na třetí generaci mobilní telefonie UTMS za podmínky, že do 10 let vybudují samostatně 3G síť pokrývající 60% území ostrova. Provoz Areeba byl zahájen v září 2004 a její podíl na trhu představuje cca 11,2 %.

V současné době existuje na Kypru poskytovatelů internetových služeb, přičemž CYTA má na trhu 94 % podíl.

Poštovní služby

Poštovními službami bylo od vstupu Kypru do EU pověřeno již 9 společností, kterým byla vydána všeobecná licence. Tyto nové poštovní společnosti působí především mimo běžné poštovní služby a provozují zejména mezinárodní kurýrní a expresní služby. V roce 2010 přepravily pošty 41,3 mil. pohlednic a dopisů ve srovnání s 35,8 mil. v roce 2009. Dopisy a pohlednice odeslané do zahraničí z toho činily 3,9 mil. (v roce 2009 4,2 mil.).

ENERGETIKA

Energetický systém Kypru je izolovaný a kromě obnovitelných zdrojů energie nedisponuje žádnými domácími zdroji energie. Kypr není napojen na žádnou energetickou přenosovou soustavu (ropovod, elektrická síť) a je proto zcela závislý na dovozu ropných produktů po moři. V roce 2010 tvořily ropné produkty 92,4% spotřeby primárních zdrojů energie, obnovitelné zdroje energie 3,7% a pevná paliva 3,9%. Co se týká konečné spotřeby energie, představovaly ropné produkty 67,2%, elektrická energie 21,8%, pevná paliva 5,6% a obnovitelné zdroje energie 5,4%.

Energetický systém Kypru je izolovaný a kromě obnovitelných zdrojů energie nedisponuje žádnými domácími zdroji energie. Kypr není napojen na žádnou energetickou přenosovou soustavu (ropovod, elektrická síť) a je proto zcela závislý na dovozu ropných produktů po moři.

Konečná energetická spotřeba se od roku 2000 do roku 2010 průměrně zvýšila o 1,7% ročně, zatímco nárůst spotřeby elektrické energie dosáhl ve stejném období průměrně 6,0% ročně.

Náklady za dovoz energetických surovin se v roce 2010 zvýšily na 1,27 mld. EUR, což odpovídá 19,7% veškerého dovozu, 6% kyperského HDP a 111% hodnoty veškerého exportu Kypru. Deficit běžného účtu

platební bilance za rok 2010 tak představoval 7,8% HDP. Za předpokladu, že by nebylo nutné dovážet energetické suroviny, tak by se deficit snížil na 1,8% HDP.

Mezi hlavní obnovitelné zdroje energie na Kypru patří solární energie, větrná energie a výroba energie z biomasy. Kypr je jednou z vůdčích zemí ve využívání solární energie pro ohřev vody, jelikož téměř každá domácnost je vybavena solárními panely /instalováno bylo více než 750 000 m² solárních panelů. V roce 2009 bylo na Kypru instalováno 3,5MW fotovoltaických zařízení, které vyprodukovaly energii ve výši 58 ktoe. V současné době byly podepsány smlouvy o výstavbě 7 větrných elektráren. První větrný park s kapacitou 82 MW zahájil svou činnost začátkem roku 2011. Doposud probíhá výstavba větrných elektráren v oblasti Agia Anna, Koshi, Psevda, Mari a dalších. Pro výrobu energie z biomasy jsou na Kypru využívány chovy prasat. V současné době na Kypru funguje 8 chovů prasat, kde se vyrábí elektrická energie spalováním bioplynu. V roce 2009 dosáhla celková kapacita zařízení na výrobu elektrické energie z biomasy 4,4 MW. V roce 2010 byla zprovozněna další zařízení s kapacitou 2,2 MW.

Trh s elektrickou energií na Kypru je relativně malý a není napojen na žádnou elektrickou síť mimo ostrov. Spotřeba elektrické energie v posledních letech výrazně vzrostla. Kyperskému trhu s elektrickou energií dominuje společnost Electricity Authority of Cyprus (EAC), která je největším dovozcem ropných produktů. Výrobu elektrické energie před výbuchem na vojenské základně v Mari v červenci 2011 zajišťovala elektrárna Moni s výkonem 330 MW, elektrárna Dhekelia s výkonem 360MW a Vasilikos s výkonem 428 MW. Výbuch v Mari v různé míře poškodil všech 5 napájecích jednotek největší elektrárny Vasilikos a zapříčinil výpadky dodávek elektrického proudu. Kvůli nedostatku elektrické energie byl Kypr rozdělen do oblastí, kde každý den docházelo k odstávce elektrické energie po dobu dvou hodin. Nemocnice, letiště, policie, turistická střediska a továrny byly v dodávkách proudu upřednostněny.

Koncem srpna se podařilo společnosti EAC zajistit výrobu elektrické energie z jiných zdrojů a dodávky elektrického proudu byly plně obnoveny. EAC začala používat k výrobě generátory získané z Řecka s kapacitou 70 MW, generátory z Izraele s kapacitou 10 MW a generátory dodané americkou společností Energy International s kapacitou 35 MW a 60 MW. Dodávky z tzv. Severokyperské turecké republiky se pohybují mezi 50-110 MW. Opravou plynové turbíny elektrárny Vasilikos se podařilo získat dalších 35MW. Zvýšení výdajů na výrobu elektrické energie mělo za následek nárůst ceny elektrické energie o 6,96% na dobu 10 měsíců.

Zásobníky společností prodávajících ropné produkty se nacházejí v blízkosti města Larnaka. Celková kapacita tohoto úložiště činí 280 000 m³, z čehož 170 000 m³ spravuje Cyprus Petroleum Storage Company. Tyto zásobníky však budou zrušeny a přesunuty do nového energetického centra Vasilikos, o jehož zřízení rozhodla kyperská vláda. Nové energetické centrum bude zahrnovat zařízení pro dovoz, skladování a distribuci ropných produktů včetně biologických paliv a terminál pro dovoz, skladování a zplyňování kapalného zemního plynu. Zavedení dodávek zemního plynu na Kypr by mělo zlepšit energetickou bezpečnost Kypru a snížit ceny elektrické energie.

V roce 2007 vypsal kyperská vláda první kolo udělování licencí na průzkum a případnou těžbu uhlovodíkových paliv v kyperských vodách. Licenci na průzkum bloku vod Afrodita (blok 12), který se nachází u jižního pobřeží Kypru poblíž mořské hranice s Izraelem získala americká společnost Noble Energy. Podle předběžných průzkumů se v tomto bloku nachází rozsáhlé zásoby zemního plynu. Dne 19. září 2011 zahájila firma Noble Energy podmořský těžební průzkum, který by měl potvrdit existenci a rozsah naleziště.

Rozsáhlá naleziště zemního plynu již byla potvrzena ve výlučné ekonomické zóně Izraele v oblasti „Leviathan“. V prosinci 2010 proto zástupci Kypru a Izraele vytvořili pracovní skupinu, která bude zkoumat možnost dodávat z oblasti „Leviathan“ do Evropy přes Kypr zemní plyn. Odborníci se zaměří na finanční a technické aspekty tohoto projektu.

Kypr doposud podepsal smlouvy o vymezení výlučných ekonomických zón s Egyptem, Izraelem a Libanonem. Smlouva s Libanonem však doposud nevstoupila v platnost, jelikož se čeká na její ratifikaci libanonským parlamentem.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

Kyperská republika není příjemcem rozvojové pomoci. Mezinárodní měnový fond, Evropská unie i jednotlivé státy (zejména USA, Velká Británie, Francie) poskytují nepravidelně prostředky na projekty směřující ke sjednocení ostrova.

Podle údajů EK poskytl Kypr v roce 2009 na rozvojovou pomoc 34 mil. EUR, tj. 0,20% HND oproti 0,12 % HND v roce 2007. Kypr poskytuje rozvojovou pomoc financováním implementace komplexních projektů rozvojové pomoci a formou technické pomoci. Financuje projekty rozvojové spolupráce v Egyptě, Palestinském autonomním území, Libanonu, Lesothu, Mali a Jemenu. Technickou pomoc poskytuje v Arménii, Ázerbájdžánu, Bangladéši, Bosně a Hercegovině, Gambii, Gruzii, Indonésii, Iránu, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Moldavsku, Pákistánu, Sudánu, Tádžikistánu a Uzbekistánu. Kyperská rozvojová pomoc se soustředí na tři hlavní oblasti: služby (vzdělávání, zdravotnictví, rovné příležitosti), výstavba (silnice, přehrady, zavlažovací systémy) a životní prostředí (monitorování a hodnocení dopadů na životní prostředí).

Internetové zdroje:

- www.centralbank.gov.cy
- www.mof.gov.cy
- www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_en/index_en?OpenDocument

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy (mil. EUR)	5 972,1	7 096,2	7 386,2	6 746,1	7 112,6
Výdaje (mil. EUR)	6 144,6	6 542,4	7 228,0	7 794,3	8 035,9
Saldo (mil. EUR)	-172,5	553,8	158,2	- 1 030,2	-923,3
Saldo (% HDP)	-1,2	3,5	0,9	-6,1	-5,3

Zdroj: Statistical Service of Cyprus

Veřejné finance skončily v roce 2010 deficitem ve výši 923,3 mil. EUR, což představuje 5,3% HDP oproti deficitu 1 030,2 mil. EUR v roce 2009. Snížení deficitu bylo částečně způsobeno zvýšením pouze o 1,5% u výdajů na mzdy a platy, které představují 28% běžných výdajů. To bylo zapříčiněno tím, že přibližně 1 000 státních zaměstnanců nebyly prodlouženy pracovní smlouvy na dobu určitou a byl zastaven nábor nových zaměstnanců. Nicméně nárůst zaměstnanosti měl za následek prudké zvýšení výdajů na dávky sociálního zabezpečení o 10%. Na straně příjmů došlo ke snížení u daně z důchodu o 1% i u daně z přidané hodnoty o 0,3% HDP.

Veřejné finance skončily v období od ledna do srpna 2011 deficitem ve výši 699,1 mil. EUR, což představuje 3,8% HDP, oproti deficitu 471,8 mil. EUR (2,7% HDP) ve stejném období v roce 2010. Celkové příjmy v daném období dosáhly 4 039,4 mil. EUR (nárůst o 0,5%) a výdaje 4 738,6 mil. EUR (nárůst o 5,5%). Hlavní kategorie na straně příjmu jsou následující: daně 3 493,3 mil. EUR (nárůst o 3,6%), z toho DPH 943,9 mil. EUR (zvýšení o 3,1%), daně z důchodu 766,2 mil. EUR (zvýšení o 5,5%). Běžné příjmy poklesly o 0,5% ve srovnání se stejným obdobím v minulém roce. Na straně výdajů byly nejdůležitější následující kategorie: mzdy a platy 1 208,5 mil. EUR (nárůst o 3,9%), dávky sociálního zabezpečení 855,1 mil. EUR (zvýšení o 6,6%), úroky 416,8 mil. EUR (zvýšení o 9,6%), jiné zboží a služby 311,4 (zvýšení o 2,4%). Běžné transfery představovaly 1 215,5 mil. EUR (zvýšení o 1,2%) a kapitálové výdaje 287,7 mil. EUR (zvýšení o 17,9%).

Dne 5. srpna 2011 jmenoval prezident Christofias novým ministrem financí Kikise Kazamiase, kterému se velmi rychle podařilo zajistit širokou podporu od odborů pro podstatné škrty v platech státních zaměstnanců a dalších opatření, jejichž cílem je zlepšení stavu veřejných financí. Dne 26. srpna parlament schválil první úsporný ekonomický balíček obsahující následující opatření:

- Státní zaměstnanci budou přispívat 3% ze svého hrubého platu do veřejného důchodového systému. Předpokládaný výnos je 90 mil. EUR prozatím po dobu tří let.
- Dočasné snížení hrubých platů státních zaměstnanců v průměru o 2% v závislosti na výši platu. Toto opatření by mělo přinést 27 mil. EUR ročně.
- Zvýšení daní z příjmu u osob s ročním příjmem přesahujícím 60 000 EUR z 30% na 35%. Očekává se výnos 5 mil. EUR ročně.
- Příspěvky do fondu sirotků a vdov se zvýší z 0,75% na 2%, což představuje úsporu 14 mil. EUR ročně.
- Všichni nově přijatí státní zaměstnanci budou odvádět příspěvky do fondu sociálního zabezpečení ve stejné výši jako zaměstnanci pracující v soukromém sektoru.
- Zvýšení daní z úroků u bankovních vkladů z 10% na 15% a zvýšení daní z dividend z 15% na 17% - odhadovaný výnos 65 mil. EUR ročně.
- Daň z nemovitostí se zvýší z 3% na 6%, což podle odhadů přinese 24 mil. EUR ročně.
- Společnosti zapsané do obchodního rejstříku budou ročně platit poplatek 350 EUR. Očekávaný výnos je 70 mil. EUR ročně.

Dne 12. září 2011 vláda schválila druhý úsporný balíček, který by měl parlament schválit spolu s rozpočtem na příští rok. Tento balíček zahrnuje:

- Zvýšení DPH z 15% na 17% (snížená sazba 5% a 8% zůstává nezměněna), což by mělo přinést 160 mil. EUR ročně.
- Dvouleté zmrazení růstu platů v návaznosti na výši inflace, který je znám jako automatický indexační systém životních nákladů (COLA).
- Snížení sociálních dávek o 10%.

Hlavním cílem těchto opatření je do konce roku 2011 ušetřit 150 mil. EUR a v roce 2012 dalších 600 mil. EUR. Reforma by měla umožnit udržet rozpočtový deficit pod 5,5% HDP v letošním roce a pod 2,5% HDP v roce 2012. Před výbuchem v Mari měl rozpočtový deficit v tomto roce dosáhnout 4% HDP a ekonomika měla vzrůst o 1,5% HDP a v příštím roce o 2,5% HDP. Následné předpovědi očekávají snížení růstu na 0% HDP v letošním roce a 1,5% HDP v roce 2012.

Vláda předložila parlamentu návrh státního rozpočtu na rok 2012, jehož cílem je v roce 2012 snížit deficit na 2,8% HDP, 0,5% HDP v roce 2013 a nulu v roce 2014. Dluh veřejných financí má v roce 2012 dosáhnout 66,6% HDP a zůstat na této úrovni i v roce 2013. Rozpočet předpokládá snížení výdajů o 6% z 8,01 mld. EUR na 7,53 mld. EUR. Téměř dvě třetiny těchto úspor v příštím roce představuje 7% pokles výdajů na 7,8 mld. u sociálních výdajů. Toho bude dosaženo pomocí příjmově testovaných dávek sociální podpory pro děti a studentské granty, dvouletým zmrazením růstu platů v návaznosti na výši inflace, který je znám jako automatický indexační systém životních nákladů (COLA), stejně jako již přijatými opatřeními, jako je například dočasné snížení hrubých platů státních zaměstnanců.

Na straně příjmů rozpočet v roce 2012 předpokládá nárůst o 10% z 5,45 mld. EUR na 6,22 mld. EUR zvýšením DPH z 15% na 17% a opatřeními schválenými v prvním balíčku úsporných opatření zahrnujícími zvýšení příspěvku státních zaměstnanců do veřejného důchodového systému, zvýšení daní z nemovitostí a zvýšení daní z příjmu u osob s ročním příjmem přesahujícím 60 000 EUR.

Dne 16. prosince schválil kyperský parlament státní rozpočet na příští rok. Pro přijetí rozpočtu hlasovalo 30 poslanců z politických stran AKEL, EDEK a DIKO. Parlament omezil navrhované vládní výdaje o 120 mil. EUR, čímž dojde v příštím roce ke snížení vládou plánovaného deficitu rozpočtu. Podle předsedy Finančního výboru parlamentu N. Papadopoulose by dodatečné snížení výdajů mělo v příštím roce snížit deficit pod 2% HDP. Kyperská vláda přitom dříve odhadovala výši deficitu státního rozpočtu v roce 2012 na 2,5% HDP. V letošním roce se očekává deficit kolem 6% HDP. Ministr financí Kikis Kazamias po schválení rozpočtu vyjádřil naději, že Kypr bude schopen stabilizovat své finance.

Evropská komise Kypru doporučila, aby rozpočet na rok 2012 přijal co nejúspornější, tak aby došlo ke snížení deficitu pod 3% HDP. Podle předpovědi EK by jinak schodek rozpočtu v roce 2012 dosáhl 4,9% HDP.

Výdaje ve výši 120 mil. EUR, které parlament zamítl, byly mimo jiné určeny na najmutí 13 tiskových mluvčích, kteří by byli přiděleni k jednotlivým ministerstvům během CY PRES v druhé polovině roku 2012. Dále tyto výdaje zahrnovaly bezúročné půjčky pro státní zaměstnance na nákup automobilů, školení zaměstnanců, poradenské služby a nákup zařízení a automobilů včetně nákupu čtyř policejních aut vybavených vodními děly. Poslanci také zablokovali částku 280 000 EUR z celkových 350 000 EUR určených na pronájem soukromého letadla pro prezidenta Christofiasa a různé přídatky na zvláštní výdaje pro nákup pohoštění pro hosty, přídatky vyplácené policistům, hasičům a pracovníkům vězeňské služby za dobré chování a přídatky vyplácené pracovníkům katastru nemovitostí, kteří pracují venku více jak čtyři hodiny denně, na nákup oblečení, obuvi a hrazení výdajů za čištění oděvů.

Schválení státního rozpočtu dne 14. prosince předcházelo přijetí dalších úsporných opatření zahrnujících zvýšení DPH z 15% na 17% s platností od března 2013, dvouleté zmrazení růstu platů v návaznosti na výši inflace (jedná se o tzv. automatický indexační systém životních nákladů - COLA), další odstupňovanou daň na mzdy pracovníků v soukromém i státní sektoru a zvýšení příspěvku na obranu z dividend společností o 3 body na 20%. Vláda očekává, že zmrazení růstu platů přinese úsporu ve výši 230 mil. EUR ročně.

Příspěvek z platu

Měsíční plat v EUR	Příspěvek v %
do 2 500	0,0
2 501 - 3 500	2,5
3 501 - 4 500	3,0
nad 4 501	3,5

Zvýšení DPH z 15% na 17% začne platit až od března 2013, jelikož vláda chce do té doby připravit kompenzační opatření pro skupiny obyvatel s nízkým příjmem. Zvýšením DPH by mělo dojít k úspoře až 160 mil. EUR. Někteří poslanci se nicméně domnívají, že úspora nebude tak vysoká, jelikož lidé se zvýšením DPH omezí své výdaje. Parlament rovněž schválil zákon nařizující plátcům DPH uschovávat kopii účtu po dobu sedmi měsíců.

Parlament rovněž odsouhlasil následující snížení sociálních dávek na děti a studenty podle výše ročního příjmu domácnosti. Tato opatření by měla přinést úsporu 80 mil. EUR.

Snížení sociálních dávek na děti	
Roční příjem domácnosti v EUR	Snížení v %
do 49 000	0
49 000 - 59 000	10
59 000 - 69 000	20
69 000 - 79 000	30
79 000 - 89 000	40
89 000 - 100 000	50
nad 100 000	bez nároku

Snížení sociálních dávek pro studenty	
Roční příjem domácnosti v EUR	Snížení v %
do 4 000	0,0
40 000 - 50 000	7,5

50 000 - 60 000	15,0
60 000 - 70 000	22,5
70 000 - 80 000	30,0
80 000 - 90 000	40,0
90 000 - 100 000	50,0
nad 100 000	bez nároku

Dne 6. října 2011 schválila kyperská vláda půjčku od Ruska ve výši 2,5 miliardy EUR. Půjčka byla poskytnuta na dobu 4,5 roku bez penále, pokud bude splacena dříve. Kypr bude Rusku platit na úrocích 4,5 procenta ročně, což je méně než polovina toho, co nyní požadují od Kypru investoři na trhu dluhopisů. Dohoda s Moskvou vstoupí v platnost v lednu 2012. Půjčka bude využita ke krátkodobějšímu financování, zmírnění tlaku na domácí banky a snížení výnosů dluhopisů na trhu. Ruské obchodní zájmy na Kypru rostou každý rok, jelikož mnoho ruských firem na základě smlouvy o zamezení dvojího zdanění využívá Kypr jako základnu, ze které investují zpátky do Ruska. Kypr je tak podle oficiálních statistik největším zdrojem přílivu zahraničních investic do Ruska. Smlouvu o půjčce dne 23. prosince 2011 v Moskvě podepsali ministr financí Kypru Kikis Kazamias a náměstek ministra financí Ruska Sergej Storčak. Půjčka byla poskytnuta na dobu 4,5 roku bez penále, pokud bude splacena dříve. K vyplacení první částky ve výši 590 mil. EUR by mělo dojít do konce roku 2011. Ministr Kazamias po podpisu smlouvy uvedl, že nejvyšší prioritou kyperské vlády bude řádná správa zapůjčených financí, tak aby pokryly potřeby Kypru až do roku 2013. Půjčka zmírní tlak na domácí banky, které státu poskytovaly peněžní prostředky, kvůli vysokým úrokovým sazbám pro Kypr na trhu dluhopisů.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

v mil. EUR	2006	2007	2008	2009	2010
Stav běžného účtu	-1 005,3	-1 865,0	-2 907,4	-1 318,8	-1 354,8
Zboží, služby a výnosy celkem	1 170,7	-1 858,0	-2 864,2	-1 134,6	-1 357,3
Zboží a služby	-581,5	-1 036,9	-1 903,2	-870,0	-883,5
Zboží	-3 932,1	-4 710,4	-5 519,2	-4 231,5	-4 681,4
Služby	3 350,6	3 670	3 616,0	3 361,5	3 797,9
Výnosy	-589,2	-818,3	-961,0	-264,7	-473,8
Běžné převody	165,4	-7,0	-43,2	-184,2	2,5
Kapitálový a finanční účet	1 013,0	1 907,0	2 843,6	1 413,8	1 430,6
Kapitálový účet	25,8	5,7	5,8	60,8	27,5
Finanční účet	987,2	1 901,3	2 837,6	1 353,0	1 403,0
Opravy	-7,7	-42,1	63,8	-94,9	-75,7

Zdroj: Central Bank of Cyprus, Statistical Service, Republic of Cyprus

Bilance běžného účtu v roce 2010 zůstala na přibližně stejné úrovni jako v roce předcházejícím. Vývoz v roce 2010 vzrostl o 9,6% ve srovnání s poklesem 12,9% v roce 2009. U zboží byla zaznamenána silná poptávka, zejména u průmyslového zboží, kde došlo k nárůstu o 22,7%. Vývoz služeb se rovněž vyvíjel pozitivně navzdory utlumené poptávce v oblasti lodní dopravy a cestovního ruchu. Největší růst o 33,2% vykázaly obchodní služby a finanční služby o 9,2%. Dovoz narostl o 8,7% ve srovnání s poklesem o 21,1% v roce 2009. K největšímu zvýšení došlo u dovozu přepravních prostředků (zejména autobusů) způsobeném rozšířením veřejné hromadné dopravy. Dovoz paliv a mazacích olejů vzrostl o 31,4%. Výnosy, které v roce 2009 vykázaly deficit 1,6% HDP, v roce 2010 představovaly 2,7% HDP.

Podle údajů Centrální banky za první polovinu roku 2011 skončil běžný účet platební bilance deficitem ve výši 1 107,5 mil. EUR ve srovnání se stejným obdobím v roce 2010, kdy dosáhl deficit 583,7 mil. EUR. Bilance zboží a služeb skončil pasivem ve výši 575,6 mil. EUR. Deficit snížila aktivní bilance služeb dosahující 1 613 mil. EUR. Bilance výnosů byla pasivní ve výši 420,8 mil. EUR. Finanční účet platební bilance skončil s aktivním saldem ve výši 1 140,4 mil. EUR.

Devizové rezervy

	v mil. EUR	2008	2009	2010
Zlato		278	342	472
Ostatní		443	553	386

Zdroj: Central Bank of Cyprus, Statistical Service, Republic of Cyprus

* od 1.1.2008 je Kypr členem EMU – viz Dohoda ze dne 31.12.2007 mezi ECB a Central Bank of Cyprus o pohledávce připsané ECB ve prospěch Central Bank of Cyprus podle článku 30.3 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Podle předběžných údajů Centrální banky, celkový zahraniční dluh Kypru dosáhl v roce 2010 86 161,1 mil. EUR, což představuje 497,1% HDP (oproti 91 705,3 mil. EUR v roce 2009, tzn. 544,1% HDP). Veřejný zahraniční dluh, tj. očištěný od mezivládních závazků a krátkodobých závazků Centrální banky vůči IMF, dosáhl v roce 2010 5 273,8 mil. EUR, což je 30,4% HDP. V roce 2009 představoval veřejný zahraniční dluh 3 948,5 mil. EUR, což představuje 23,6% HDP.

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Za posledních 25 let na Kypru došlo k významnému rozvoji v oblasti služeb přesahujícím tradiční aktivity související s cestovním ruchem. Podíl finančních služeb na tvorbě HDP se zvýšil finančních zprostředkovatelských služeb ze 4% HDP v roce 1995 na 9% HDP v roce 2010 (v běžných cenách).

Kyperský bankovní sektor ovládají tři největší místní banky - Bank of Cyprus, Marfin Popular Bank a Hellenic Bank a dceřinná pobočka řecké banky Alpha Bank. Tyto banky dohromady kontrolují 56% všech půjček. Družstevní banky kontrolují 20% všech půjček. Celkem na Kypru funguje 40 bank. Ke konci roku 2010 kyperské banky disponovaly peněžními prostředky ve výši 156 mld. EUR. Pobočky zahraničních bank měly k dispozici finance ve výši 8 mld. EUR, což představuje 5% všech prostředků vlastněných bankami a dceřinné pobočky zahraničních bank disponovaly prostředky ve výši 37 mld. EUR (23% všech bankovních aktiv).

Dvě hlavní kyperské banky Marfin Popular Bank a Bank of Cyprus oznámily, že v návaznosti na dohodu lídrů eurozóny s bankami ze dne 26. října 2011 týkající se odepsání 50 procent řeckého dluhu a zvýšení kapitálové přiměřenosti evropských bank, posílí kapitál o 3,6 miliardy EUR prostřednictvím směnitelných

obligací a dalších opatření. V polovině roku 2011 držela Bank of Cyprus řecké dluhopisy ve výši 2 mld. EUR, Marfin Popular Bank ve výši 3 mld. EUR a Hellenic Bank ve výši 110 mil. EUR.

Dne 8. listopadu 2011 snížila agentura Moody`s rovněž i hodnocení tří kyperských bank, které drží nejvíce řeckých dluhopisů. Hodnocení Marfin Popular Bank snížila o tři stupně na Ba2 a Bank of Cyprus a Hellenic Bank o jeden stupeň na Ba1. Bankám hrozí další zhoršení ratingu.

Centrální banka:

Central Bank of Cyprus, 80 Kennedy Ave., P.O.Box 25529, 1395 Nicosia. Guvernér: Athanasios ORPHANIDES.

V Kyperské republice je licencováno 17 komerčních bank, z nichž 4 jsou knihovány na Kyperské burze cenných papírů, 8 představují inkorporované dceřinné společnosti zahraničních bank a 4 mají status tzv. jiných bank (družstevní, rozvojová, hypotéční či banka pro financování bydlení). Kromě toho působí Na Kypru 22 poboček zahraničních bank, z nichž 5 jsou pobočky bank ze zemí EU. Informace o jednotlivých bankách lze nalézt na stránkách centrální banky www.centralbank.gov.cy pod záložkou Banking in Cyprus, Banks operating in Cyprus. Všechny banky poskytují veškeré běžné bankovní služby včetně depositních účtů, poskytování půjček, leasingu, provozují bankovní automaty atd.. Nejvýznamnější jsou následující banky:

- Bank of Cyprus Public Company Ltd
51 Stasinou Str., P.O.Box 21472, 1599 Nicosia. Předseda: Eleftherios Yoannou.
(www.bankofcyprus.com)
- Marfin Popular Bank Public Co. Ltd
154 Lemesou Ave, P.O.Box 22032, 1598 Nicosia. Předseda: Soud Ba´alawy. (www.laiki.com)
- Hellenic Bank Ltd
92 Dhigenis Akritas Ave., P.O.Box 24747, 1394 Nicosia. Předseda: Andreas Panayiotou.
(www.hellenicbank.com)

Nejvýznamnější pojišťovny:

Významné pojišťovny na Kypru většinou patří do skupiny kyperských bank.

- Marfin Popular Bank Group
 - Laiki Insurance 35-37,45 Vyzantiou Street, P.O. Box 25218, 1307 Nicosia, tel. +357 22887600, fax +357 22662026
 - Cyprialife - životní pojištění, 64 Arch. Makarios III Ave. & 1 Karpenisiou, P.O.Box 20819, 1664 Nicosia, tel. +357 22887300, fax +357 22374450
- Bank of Cyprus Group
 - General Insurance Cyprus, Themistocleous Dervi 2-4, P.O.Box 21668, 1511 Nicosia, tel. + 357 22 676682, fax + 357 22676682
 - Eurolife - životní pojištění, 4 Evrou, 2003 Strovolos, tel. +357 22-474000, fax +357 22-341090
- Allianz Insurance Companies - representative Cooperative Central Bank Cyprus, 8 Grigori Afxentiou, 1096 Nicosia, tel. +357 22743000, fax +357 22661396
- Chartis, Cyprus branch, 26, Esperion Str. 2001, Strovolos, Cyprus, tel:+357 22699999, fax: +357 22699700

5.5. Daňový systém

Pro zdanění příjmů na Kypru je rozhodující zda se jedná o kyperského daňového rezidenta či nerezidenta. Rezidentem je každá fyzická osoba, která pobývá v příslušném kalendářním roce na Kypru více než 183 dní. U právnické osoby je za rezidenta považovaná firma, která má řízení a kontrolu na Kypru. U

rezidentů jsou zdaněny všechny příjmy tj. plynoucí jak ze zdrojů na Kypru, tak v zahraničí, zatímco u nerezidentů jsou zdaněny pouze příjmy dosažené na Kypru, u právnické osoby prostřednictvím její stálé provozovny umístěné na Kypru. Na Kypru se uplatňují tyto daně z příjmů:

Daň z příjmů fyzických osob (Personal Income Tax)

Sazba daně	Zdanitelný příjem
	EUR
0 %	0 – 19 500
20 %	19 501–28 000
25 %	28 001–36 300
30 %	více než 36 300

Zahraníční peníze jsou zdaněny sazbou 5%, přičemž peníze do výše 3 420 EUR ročně je od daně osvobozena. Od daně jsou dále osvobozeny např. úroky, dividendy, jednorázová odměna při odchodu do důchodu, odškodnění v případě úmrtí či úrazu, zisky z prodeje cenných papírů, sumy plynoucí fyzické osobě z plateb do schválených fondů (různé typy spoření). Z příjmu lze uplatnit následující odečitatelné položky: příspěvky odborové organizaci či profesnímu sdružení, ztrátu ze současného roku či předchozích let, příspěvky na schválenou charitu, 0% výnosu z nájemného, náklady na údržbu památkově chráněných budov (do 700, 1100, 1200 EUR/m² podle velikosti budovy), příspěvky na sociální, zdravotní a penzijní pojištění (do výše 1/6 zdanitelného příjmu), srážky na životní pojištění (omezeno na 7% pojištění hodnoty).

Daň z příjmů právnických osob (Corporation Tax)

	Sazba
Soukromé firmy a polostátní organizace	10 %

Od daně jsou osvobozeny dividendy, zisk z prodeje cenných papírů, zisky stálých provozoven v zahraničí a úroky, které nevznikly běžnou činností společnosti či činností, která je s běžnou činností úzce spojená. Mezi odečitatelné položky patří příspěvky na schválené charitativní účely, příspěvky zaměstnavatelů na sociální pojištění a schválené zaměstnanecké fondy, náklady na údržbu památkově chráněných budov (do do 700, 1100, 1200 EUR/m² podle velikosti budovy) a výdaje na reprezentaci (buď výdaje, které překročí 1% hrubého příjmu nebo max. 17 087 EUR- uplatní se částka, která je nižší).

Daňové ztráty společnosti vzniklé v průběhu zdaňovaného období, které nemohou být započteny vůči jiným příjmům, mohou být započteny vůči budoucím ziskům bez časového omezení. Toto pravidlo lze uplatnit na jakékoli ztráty vzniklé od roku 1997. Ztráta jedné společnosti může být započtena vůči ziskům jiné společnosti za předpokladu, že:

- jedna ze společností drží minimálně 75% akcií druhé společnosti
- nejméně 75% hlasovacích práv společností je drženo jinou společností.

Ztráty stálé provozovny v zahraničí mohou být započteny vůči ziskům mateřské společnosti na Kypru.

V rámci reorganizace společností lze převody pohledávek a závazků mezi společnostmi provést bez daňových dopadů. Reorganizace zahrnuje sloučení společností, rozdělení společností, transfér aktivit a výměnu akcií.

Odpisy z hmotného majetku:

Odepisovat lze převážně 10% z pořizovací ceny (stroje a zařízení, nábytek a vybavení, televize a videa, podlahové krytiny), 15% u zemědělských strojů, 20% u počítačů, motorek a užitkových motorových vozidel, 25% u traktorů, buldozerů, samohybných nakladačů a rypadel, 33,3% u software (do 1 709 EUR 100 %) a nástrojů, 4% u průmyslových staveb, zemědělských staveb a hotelů, 3% u komerčních budov a bytů.

Zvláštní příspěvek na obranu - zdanění dividend a úroků

Příspěvek na obranu platí pouze kyperští daňoví rezidenti. Fyzické osoby platí 15% z dividend společností se sídlem na Kypru (firmy neplatí) a rovněž 15% z dividend společností se sídlem mimo Kypr. Firmy neplatí příspěvek na obranu z dividend společností se sídlem mimo Kypr za podmínky, že společnost-plátce daně vlastní alespoň 1% společnosti, která vyplácí dividendy. Avšak v případě, že více než 50% činnosti společnosti, která platí dividendy, vyústí přímo či nepřímo v kapitálový příjem a cizí daň je významně nižší než daň placená na Kypru, jsou tyto dividendy vyplácené právníckým osobám rovněž zdaněny 15%. Příjmy z úroků vzniklých z běžné činnosti firmy jsou od daně osvobozeny, ostatní úroky jsou v principu zdaněny 10% jak u fyzických, tak u právníckých osob. Nepřesáhne-li celkový výnos fyzické osoby v zdaňovaném roce příjem 12.000 EUR, sníží se daň na 3%. Zisky z pronájmu jsou zdaněny rovněž 3%.

Aby bylo zamezeno vyhýbání se 15% dani akumulací zisků, vychází se z předpokladu 70% rozdělení účetního zisku (po určitých úpravách) v případech, kdy nedojde k rozdělení zisku do 2 let od konce finančního roku, ve kterém byl zisk vytvořen. Po skutečném vyplacení dividend se daň doměří.

Zdanění kapitálových zisků

Z převodu nemovitostí, jakož i ze zisku z prodeje akcií společností, které vlastní nemovitosti, s výjimkou společností obchodovaných na burze, se na Kypru platí 20% daň. Od daně jsou osvobozeny např. převody z titulu úmrtí, dary mezi rodiči a dětmi, manžely a příbuznými do třetího stupně, převody z titulu vyvlastnění, převody z titulu reorganizace, dary na charitu, dary vládě atd. Celoživotně jsou od daně osvobozeny příjmy fyzických osob v případě, že se jedná o příjem z prodeje vlastního bydlení (do 85 430 EUR), prodej zemědělské půdy farmářem (do 25 629 EUR), jiný prodej do výše 17 086 EUR.

Daň z nemovitostí

Z tržní hodnoty nemovitosti stanovené k 1. 1. 1980 se odvádí daň ve výši:

Hodnota nemovitosti v EUR	sazba daně
1 - 170 860	0%
170 861 - 427 150	0,25 %
427 151 - 854 300	0,35 %
nad 854 300	0,40 %

Z nemovitosti v hodnotě do 170 860 EUR se daň neplatí. Dani z nemovitostí nepodléhají veřejné hřbitovy, církevní budovy, veřejné nemocnice, školy, nemovitosti vlastněné státem, ambasády a konzuláty, veřejná prostranství, majetek pod tureckou okupací, památkově chráněný majetek, budovy charitativních organizací a zemědělská půda vlastněná farmáři a chovateli dobytka, kteří na ní žijí.

Daň z přidané hodnoty

Základní sazba DPH činí 15%. Od března 2013 začne platit zvýšení DPH z 15% na 17%.

8% snížená sazba platí pro: ubytovací služby v hotelech a podobných zařízeních, restaurační služby (s výjimkou alkoholických nápojů, piva, vína – 15 %), přepravu osob a zavazadel v městských, příměstských a venkovských taxi a také v příměstských a výletních autobusech. Dále je touto sazbou zdaňována přeprava osob a zavazadel po moři v kyprských vodách.

5% snížená sazba platí pro: pohřební služby, nebalenou vodu, balenou vodu a čerstvé nápoje a džusy, plyn bez ohledu na balení, kadeřnické služby, vstupenky na sportovní a kulturní akce, vakcíny pro lékařské a veterinární účely (s výjimkami), opravy a údržba soukromého bydlení po 3 letech, dodávky pro školní kantýny, prostředky na ničení hmyzu, krysy a plísni, noviny a časopisy, knihy, různé zboží pro handicapované osoby, zmrzlinu a podobné produkty, slané a kořeněné výrobky z cereálií, slané a kořeněné výrobky z brambor, pražené a kořeněné ořechy, čištění ulic, sběr odpadků a recyklaci, umělecká díla, kadeřnické služby, renovace a opravy bytů a rodinných domů (za určitých podmínek), zkapalněný zemní plyn, dodávky léků (které nepodléhají 0 % sazbě), hnojiva, krmivo pro zvířata, živá zvířata,

semena, přepravu osob a zavazadel v městských a venkovských autobusech, pronajímání kempinků a karavanových parků.

0% sazba platí pro: mezinárodní leteckou a námořní přepravu, dodávku služeb pro námořní lodě a letadla, dodávku léků a potravin (s výjimkou potravin pro catering), dodávku zboží registrované osobě v jiném členském státě.

Osvobození od DPH: nájemné, zdravotnické služby, pojištění a finanční služby, poštovní služby, vzdělávací služby, převod nemovitého majetku. Prodej nových budov, u kterých bylo zažádáno o stavební povolení po 1. 5. 2004, je zdaněn základní sazbou.

Povinná registrace k DPH je: a) při obratu 15 600 EUR v předchozích dvanácti měsících b) při obratu vyšším než 15 600 EUR očekávaném v následujících 30 dnech. Registrace při obratu nižším než 15 600 EUR je dobrovolná.

Spotřební daň

Spotřební daň se platí za:

- paliva (minerální oleje, uhlovodíky, bezolovnatý benzín, motorový olej, plynový motorový olej, kerosin do motoru, těžký topný olej, zkapalněný motorový plyn, přírodní plyn, uhlí a koks na topení)
- motorová vozidla (podle kategorie vozidla a objemu motoru)
- alkohol (ethylalkohol, pivo, meziproducty)
- tabák a tabákové výrobky
- kožené oděvy
- kohoutky a baterie, koupelnové příslušenství z drahých kovů
- křišťálové výrobky (7010,7013,7018 a 9405 s Pbo 24 % nebo víc)
- porcelánové výrobky (6911)
- imitace sýra (1901 a 2106)

Kolkovné a poplatky za převod nemovitostí

Do daňového systému spadá rovněž platba kolkovného za různé oficiální úkony a dokumenty a také různé správní poplatky např. u obchodního rejstříku či při převodu nemovitostí. Pro orientaci uvádíme nejčastější: L/C 1,71 EUR, celní dokumenty 17,09/34,17 EUR, BoL 3,42 EUR, registrace společnosti s ručením omezeným (fixní poplatek 103 EUR + 0,6% z hodnoty autorizovaného jmění), smlouvy (0,15% do částky 170 860 EUR, nad tuto částku 0,2% částky plus 256,29 EUR max. však 17 086 EUR), vydání akcií akciové společnosti (17 EUR) atd.

Při převodu nemovitostí se platí poplatek za převod od 3 do 8% podle hodnoty nemovitosti.

Internetové zdroje:

- www.mof.gov.cy
- www.centralbank.gov.cy
- www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
- www.pwcglobal.com/cy

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

Obrat zahraničního obchodu zbožím zaznamenal v roce 2010 růst o 14,2%, když se zvýšil na 7 605,2 mil. EUR (6 662,2 mil. EUR v roce 2009). Celkový dovoz dosáhl 6 460,9 mil. EUR ve srovnání s 5 691,8 mil. EUR v roce předcházejícím (meziroční nárůst o 13,5%). Celkový vývoz se zvýšil z 970,4 mil. EUR v roce 2009 na 1 144,3 v roce 2010 (meziroční nárůst o 14,2%). Schodek obchodní bilance se zvýšil na 5 316,7 mil. EUR ve srovnání s 4 721,3 mil. v roce 2009.

Základní parametry kyperského zahraničního obchodu za posledních 5 let jsou zřejmé z následující tabulky

Obchodní bilance v tis. EUR

Rok	Zahraniční obchod Kypru celkem				z toho v rámci EU			
	Import (c. i. f.)	Export (f. o. b.)	Obrat	Saldo	Import (c. i. f.)	Export (f. o. b.)	Obrat	Saldo
2006	5 513 459	1 111 759	6 625 218	-4 401 700	3 756 989	746 724	4 503 713	-3 010 265
2007	6 353 445	1 082 669	7 436 114	-5 270 776	4 336 499	606 700	4 943 199	-3 729 799
2008	7 366 650	1 190 369	8 557 019	-6 176 281	4 914 758	581 556	5 496 314	-4 333 202
2009	5 691 778	970 447	6 662 225	-4 721 332	4 085 104	503 841	4 588 945	-3 581 263
2010	6 460 934	1 144 263	7 605 197	-5 316 670	4 444 416	585 030	5 029 446	-3 859 386

Zdroj: Statistical Service Republic of Cyprus

Kypr, jako malá, ostrovní ekonomika s malým počtem obyvatel, je historicky závislý na dovozech, proto je vysoká pasivní bilance průvodní dlouhodobou vlastností kyperského zahraničního obchodu. Poměr celkového kyperského vývozu k dovozu se pohyboval až do roku 2006 kolem 20%. Disproporce mezi dovozem a vývozem se v roce 2007 snížila, když se kyperský vývoz rovnal přibližně 17-ti procentům dovozu. V minulých letech však docházelo k opačné tendenci. V roce 2008 se vývoz rovnal přibližně 16-ti procentům dovozu a v roce 2009 se opět zvýšil na 17% a v roce 2010 přibližně na 18%.

Na adresu složení kyperských vývozu nutno uvést, že vývoz z Kypru je tradičně poznamenán značným podílem reexportovaných dodávek. Reexporty jsou svým objemem srovnatelné s vývozem produktů domácí provenience, ba zpravidla je převyšují. Tak např. v letech 2003 a 2004 byl reexport zboží přibližně 1,2-krát vyšší než vývoz domácího zboží, v roce 2005 byly reexporty vyšší dokonce dvojnásobně. V posledních třech letech docházelo k opětovnému snížení tohoto poměru až na hodnotu 1,02 v roce 2010 (vývoj - viz následující tabulka).

Podíl domácí produkce v celkovém objemu kyperského vývozu za posledních 5 let (údaje v mil. EUR)

Rok	Export Celkem	Export dle původu		Poměr Reexporty/ domácí	Podíl Domácí produkce k vývozu celkem v %
		Domácí produkce	Reexport		
2006	1 111,8	446,6	665,2	1,49	40,17
2007	1 082,7	505,3	577,4	1,14	46,67
2008	1 190,4	547,2	643,2	1,18	45,97
2009	970,4	478,5	491,9	1,03	49,31

2010	1 144,3	567,1	577,2	1,02	49,56
------	---------	-------	-------	------	-------

Zdroj: Statistical Service, Republic of Cyprus

Za období od ledna do srpna 2011 dosáhl celkový dovoz 4 265,0 mil. EUR ve srovnání s 4 190,8 mil. EUR za stejné období v roce předcházejícím. Celkový vývoz v daném období představoval 921,7 mil. EUR ve srovnání s 707,3 mil. EUR ve stejném období v roce 2009. Schodek obchodní bilance se mírně snížil z 3 483,4 mil. EUR na 3 343,3 mil. EUR.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Teritoriální struktura zahraničního obchodu Kypru v posledních dvou letech

	Dovoz				Vývoz			
	2009		2010		2009		2010	
	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%
Svět celkem:	5 691 778	100,0	6 460 934	100,0	970 447	100,0	1 144 263	100,0
z toho:								
EU	4 085 104	71,7	4 444 416	68,8	503 841	51,9	585 030	51,1
ostatní Evropa	181 701	3,2	274 202	4,2	33 778	3,5	48 557	4,2
Afrika	88 907	1,6	90 109	1,4	68 310	7,0	62 907	5,5
Severní Amerika	99 670	1,8	102 007	1,6	14 797	1,5	18 235	1,6
ostatní Amerika	83 408	1,5	90 552	1,4	1 991	0,2	3 051	0,3
Blízký a Střední východ	483 546	8,5	659 977	10,2	140 260	14,5	166 246	14,5
ostatní Asie	637 645	11,2	663 740	10,3	59 785	6,2	79 516	6,9
Austrálie a Nový Zéland	16 904	0,3	17 086	0,3	5 896	0,6	6 874	0,6
Ostatní státy	14 893	0,3	118 845	1,8	5 829	0,6	10 518	0,9
Sklady a zásoby	-	-	-	-	135 960	14,0	163 329	14,3

Zdroj: Statistical service, Republic of Cyprus

Nutno konstatovat, že celkový objem vzájemného obchodu se zeměmi EU od roku 2003 narůstá, přičemž dovozy z těchto zemí se postupně zdvojnásobily z cca 2,2 mld. EUR v roce 2003 na 4,4 mld. EUR v roce 2010. V roce 2010 došlo ke zvýšení dovozu ze zemí EU na 4,4 mld. EUR. Podíl na celkových dovozech se však snížil na cca 69% oproti podílu cca 72% v roce předcházejícím. Nicméně, podíl kyperských vývozu do těchto zemí v minulosti postupně klesal z cca 67% v roce 2006 a 68% v roce 2007 na necelých cca 50% v roce 2008. V roce 2009 však tento podíl mírně narostl na cca 52% a přibližně na stejné úrovni se udržel i v roce 2010. Dovozy ze zemí EU narostly v roce 2010 meziročně o 9% (celkový dovoz se zvýšil o 14%), Po čtyřech po sobě následujících letech poklesu byl v roce 2010 zaznamenán růst vývozu do zemí EU meziročně o 16% (celkové vývozy vzrostly o 18%). Obrat se zeměmi EU meziročně vzrostl o 10% (celkový obrat narostl o 14%).

Deset nejvýznamnějších obchodních partnerů Kypru v roce 2010 je uvedeno v následující tabulce. Obchodní bilance s těmito zeměmi tvoří cca 67% celkového obratu zahraničního obchodu Kypru a současně asi 71% veškerého dovozu ve sledovaném období.

Nejvýznamnější obchodní partneři v roce 2010

Pořadí	Stát	Dovoz		Vývoz		Obrat	Saldo
		tis. EUR	%	tis. EUR	%		
1	Řecko	1 217 793	18,8	243 937	21,3	1 461 730	-973 856
2	Německo	575 706	8,9	105 620	9,2	681 326	-470 086
3	Itálie	604 992	9,4	25 856	2,3	630 848	-579 136
4	Velká Británie	535 319	8,3	85 652	7,5	620 971	-449 667
5	Izrael	510 418	7,9	21 072	1,8	531 490	-489 346
6	Čína	343 032	5,3	15 656	1,4	358 688	-327 376
7	Francie	329 632	5,1	12 974	1,1	342 606	-316 658
8	Nizozemí	291 784	4,5	18 643	1,6	310 427	-273 141
9	USA	93 573	1,4	15 833	1,4	109 406	-77 740
10	Egypt	59 992	0,9	20 011	1,7	80 003	-39 981

Zdroj: Statistical service, Republic of Cyprus

I zde je z uvedených údajů v tabulce zřejmé, že hlavními a objemově nejvýznamnějšími obchodními partnery Kypru i nadále zůstávají země Evropské unie. Jen čtyři vedoucí členské země v tabulce tvoří již téměř polovinu obrátu zahraničního obchodu Kypru (přesněji 44,6%).

Celá Evropa se v roce 2010 podílela na dovozu na Kypr 73%. Jedná se tak o téměř stejný podíl jako v roce předcházejícím (72%). V roce 2008 představoval tento podíl cca 67%. Ze zemí Blízkého východu je nejvýznamnějším partnerem nedaleký Izrael. Vysoký podíl na kyperských dovozech si udržuje Asie, přičemž nejsilnějšími asijskými vývozci na Kypr jsou Čína a Japonsko.

Za období od ledna do července 2011 představoval dovoz ze států EU 2 496,6 mil. EUR. Hlavním obchodním partnerem bylo tradičně Řecko s dovozy ve výši 770,9 mil. EUR následované Velkou Británií s dovozem 341,3 mil. EUR, Německem s 294,0 mil. EUR, Itálií s 282,4 mil. EUR a Francií s 201,1 mil. EUR. Dovoz z dalších evropských států činil 126,9 mil. EUR. Dovoz z dalších států světa představoval 1 042,5 mil. EUR. Z toho Izrael dovezl zboží ve výši 371,9 mil. EUR, Čína ve výši 174,7 mil. EUR, USA 63,2 mil. EUR, Egypt 41,4 mil. EUR a Indie 36,1 mil. EUR. Vývoz do Řecka činil 191,0 mil. EUR, do velké Británie 62,2 mil. EUR, do Německa 42,9 mil. EUR a do Itálie 23,6 mil. EUR. Vývoz do států Blízkého východu tvořil 97,9 mil. EUR, do asijských států 65,1 mil. EUR, do ostatních evropských států 32,3 mil. EUR a do ostatních států světa 63,3 mil. EUR. Sklady a zásoby představovaly 142,7 mil. EUR.

6.3. Komoditní struktura

Komoditní struktura zahraničního obchodu Kyperské republiky
 podle jednotlivých tříd HS za období let 2009 a 2010

TŘÍDA HS	Dovoz				Vývoz			
	2009	2009	2010	2010	2009	2009	2010	2010
	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%
I. Živá zvířata	131 094	2,30	146 171	2,26	64 853	6,68	76 473	6,68
II. Rostlinné produkty	193 187	3,39	208 906	3,23	78 459	8,08	79 383	6,94
III. Živočišné nebo rostlinné tuky	32 937	0,58	33 023	0,51	1 278	0,13	1 554	0,14
IV Nápoje, lihoviny	542 945	9,54	587 586	9,09	87 619	9,03	103 065	9,01

a ocet, cigarety									
V. Nerostné produkty	1 007 937	17,71	1 324 322	20,5	147 802	15,23	174 716	15,27	
VI. Chemické produkty	514 872	9,05	545 894	8,45	185 766	19,14	262 146	22,91	
VII. Plasty a výrobky z nich	207 344	3,64	222 703	3,45	8 532	0,88	11 029	0,96	
VIII. Surové kůže, kožené zboží	33 508	0,59	32 430	0,50	3 918	0,40	4 736	0,41	
IX. Dřevo a dřevěné výrobky	75 180	1,32	76 620	1,19	1 424	0,15	1 046	0,09	
X. Buničina, sběrový papír, kartón	147 415	2,59	158 813	2,46	12 488	1,29	15 662	1,37	
XI. Textilie a textilní výrobky	328 136	5,77	315 042	4,88	13 494	1,39	13 517	1,18	
XII. Obuv, pokrývky hlavy, deštníky	85 373	1,50	82 997	1,28	3 746	0,39	6 363	0,56	
XIII. Výrobky z kamene, keramiky, sklo	150 055	2,64	144 821	2,24	1 239	0,13	999	0,09	
XIV. Drahokamy, drahé kovy, bižuterie	34 551	0,61	30 547	0,47	7 254	0,75	13 896	1,21	
XV. Kovy a kovové výrobky	338 087	5,94	423 615	6,56	48 425	4,99	87 592	7,65	
XVI. Stroje a zařízení	1 018 788	17,90	918 100	14,21	134 938	13,90	156 222	13,65	
XVII. Vozidla, letadla, plavidla	478 516	8,41	728 639	11,28	57 189	5,89	39 366	3,44	
XVIII. Přístroje foto, chirurg, měřicí	122 060	2,14	122 841	1,90	87 964	9,06	63 446	5,54	
XIX. Zbraně a střelivo	17 908	0,31	126 885	1,96	10 176	1,05	12 358	1,08	

XX. Různé výrobky	229 771	4,04	226 198	3,50	13 409	1,38	18 168	1,59
XXI. Umělecká díla, starožitnosti	1 727	0,03	1 786	0,03	209	0,02	56	0,00
Nezařazeno	386	0,01	2 996	0,05	263	0,03	2 469	0,22
Celkem zahraniční obchod Kypru	5 691 778	100,0	6 460 934	100,0	970 447	100,0	1 144 263	100,0

Zdroj: Statistical Service Republic of Cyprus

Hodnoty uvedené v tabulce dokumentují skutečnost, že zemědělská výroba v minulých dvou letech ztratila své pozice ve vývozní struktuře zahraničního obchodu Kypru, a to jak nominálně, tak i procentuálně. Tato ztráta je současně nahrazována vývozem nerostných produktů (třída V), strojů a elektrických zařízení (třída XVI) a osobních automobilů (XVII). Významný je rovněž vývoz produktů chemického průmyslu (třída VI). Zde se jedná hlavně o strmý nárůst podílu léčiv a fotovoltaických zařízení pro využívání solární energie. Podrobněji je o dynamice nárůstu či útlumu jednotlivých komodit v kyperském vývozu pojednáno níže.

Nejvýznamnější pozici v dovozu zaujímají chemické produkty (třída VI), nerostné produkty (třída V), jehož nejobtější součástí je dovoz paliv a maziv a stroje a elektrická zařízení (třída XVI). Za zmínku rovněž stojí dovoz kovu a kovových výrobků (XV).

Kyperský export do jisté míry tedy přehledně dokumentuje probíhající změny v kyperském hospodářství. Tak např. dříve nosná položka třída XI HS ve vývozní části potvrzuje skutečnost, že zpracování textilií a výroba textilních produktů na Kypru (třída XI) postupně prožívá útlum v porovnání s minulými léty a postupně mizí z hlavních položek pod vlivem levných dovozů ze zemí JVA, zejména Číny. Naopak dynamický rozvoj třídy VI HS potvrzuje fakt, že chemický průmysl, zejména farmaceutické obory, se na Kypru úspěšně rozvíjejí, což se odráží i v exportním potenciálu. Na druhé straně však tabulka zřetelně dokumentuje, že dosud přetrvává vysoký podíl reexportů v kyperském vývozu – viz třídy XVI a XVII, a to s ohledem na skutečnou strukturu stávající průmyslové výroby na Kypru.

Vybrané kyperské vývozní výrobky domácí produkce a jejich podíl na celkovém domácím vývozu

	2009		2010	
	tis. EUR	%	tis. EUR	%
Brambory	38 094	8,0	33 267	5,9
Zelenina	9 607	2,0	8 924	1,6
Citrusy	23 112	4,8	28 447	5,0
Ryby čerstvé i mražené	9 051	1,9	11 347	2,0
Maso	10 040	2,1	10 432	1,8
Sýr Halloumi	41 207	8,6	47 370	8,3
Ovocné a zeleninové šťávy	10 753	2,3	16 029	2,8
Víno	2 863	0,6	2 350	0,4
Bentonit	4 351	0,9	4 606	0,8
Měděné katody	8 754	1,8	13 417	2,4
Cigarety	10 682	2,2	9 654	1,7
Léky	108 019	22,6	129 438	22,8
Plastové roury, tabule	5 526	1,2	6 246	1,1
Výrobky z papíru a kartónu	4 709	1,0	5 477	1,0
Oděvy	3 332	0,7	2 569	0,5
Hliníkové tyče a profily	4 209	0,9	3 902	0,7
Nábytek	4 580	1,0	7 280	1,3
Fotovoltaická zařízení	57 421	12,0	84 480	14,9
Odpad a železný šrot	29 900	6,3	51 140	9,0

Celkem	386 210	80,9	476 384	84,0
---------------	----------------	-------------	----------------	-------------

Zdroj: Statistical Service Republic of Cyprus

Mezi hlavní položky kyperského vývozu patří tradičně léčiva (zejména generika) a zemědělské produkty, zejména brambory, citrusy, zelenina, které si i nadále udržují své významné postavení v komoditní struktuře, včetně šťáv a džusů. Nově se začínají objevovat, a to objemově na významných místech ve vývozu, i nové, netradiční položky. Jedná se např. o vývoz fotovoltaických polovodičových zařízení (např. solární panely na ohřev vody – nová licenční výroba) a vývoz železného šrotu. Zdá se, že vývoz železného šrotu a odpadu si ve vývozní struktuře našel své stabilní místo. Tento odpad má původ zejména ve vyřazených automobilech, čímž si Kypr současně částečně řeší problematiku životního prostředí.

Struktura dovozů určených pro domácí využití zůstává již několik let s mírnými výkyvy na neměnné úrovni. Spotřební zboží se na celkovém dovozu podílelo v roce 2010 30% což představuje mírný pokles ve srovnání s rokem 2009, kdy představoval 34%. Mírně vzrostl podíl dovozu paliv a maziv na 19% z celkového dovozu (v roce 2009 tvořil 16%). Dovoz investičních prostředků mírně poklesl z 12% na 9%, o 3% se meziročně zvýšil dovoz dopravních prostředků z 10% 13%.

6.4. Dovozní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Od 1. 5. 2004 je Kypr členem EU a vztahují se na něj pravidla pro vnitřní trh, tj. zboží z členských zemí EU nepodléhá clům ani netarifním překážkám obchodu. Při dovozu zboží z členských i nečlenských států EU se používají doklady běžné v obchodním styku (obchodní faktura, osvědčení původu zboží, další osvědčení dle povahy zboží a specifických požadavků - např. fytoosanitární, veterinární -, dopravní doklad dle způsobu dopravy).

Pro obchod se třetími zeměmi platí společný celní sazebník EU (viz TARIC http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/) a ostatní pravidla obchodu platná pro členské země EU.

Dočasný vstup zboží na teritorium Kypru může být uskutečněn bez celních poplatků. Toto opatření se vztahuje např. na motorová vozidla, zboží v zušlechťovacím styku nebo opravy před reexportem, zboží na výstavy, obchodní vzorky. Termínované vstupní povolení je platné 3 měsíce vydané při vstupu zboží na teritorium Kypru a může být prodlouženo ústředím celní správy.

6.5. Ochrana domácího trhu

Vstupem Kyperské republiky do EU došlo, v důsledku vstupu do jednotného vnitřního trhu, k odstranění dovozních celních tarifů v obchodu s členskými zeměmi. Pokud jde o obchod se třetími zeměmi, pak změny ve výběru cel byly jen marginálního charakteru, neboť původní celní sazebník KR se v průměru jen málo lišil od sazebníku EU.

Nicméně obchod zemědělskými produkty, který byl v minulosti chráněn vysokými celními sazbami, stojí před nezbytností velmi rychlého přizpůsobení se novým podmínkám, které vyplývají ze Společné zemědělské politiky. Ke zmírnění tohoto dopadu se Kypru podařilo vyjednat přechodné období do roku 2010.

Dále je uveden seznam zboží, na něž se vztahuje zákaz dovozu:

- pušky, ostatní automatické a poloautomatické střelné zbraně, kulovnice, vzduchová děla, vzduchové pušky a pistole o kalibru větším než 0,177,
- narkotika, drogy, psychotropické látky a jiná kontrolovaná léčiva ,
- obscénní materiály (videokazety, DVD, filmy, knihy, časopisy atd.)
- nukleární, chemické, toxické, biologické zbraně a podobné látky,
- padělané a falešné mince a bankovky,
- zboží opatřené falešnými ochrannými známkami,

- dvoubřité nože,
- kopie zboží, jejichž pořízením byla porušena autorská práva,
- zboží pocházející ze zemí, na které je uplatňováno embargo RB OSN,
- zboží používané k ilegálnímu lovu zvěře.

Omezení dovozu zboží se týkají: vzduchovek, kinematografických filmů, satelitů, výbušnin, nábojů do loveckých pušek, zábavné pyrotechniky, květin a rostlin, zlata a stříbra, drahých kovů, ručních kamer, medu a včelích výrobků, loveckých zbraní, masa, ryb a sýrů, prekursorů, sportovních luků, sportovních pistolí, telekomunikačních drátových i bezdrátových zařízení (s výjimkou bezdrátových přijímačů, mobilních radiotelefonů a pagerů), ohrožených druhů divokých zvířat, ptáků a rostlin.

Omezení vývozu se týkají: starožitností, kyperských zemědělských výrobků, materiálů a zařízení k výrobě zbraní hromadného ničení a zbraní s podobným účinkem (nukleárních, biologických, chemických), ohrožených druhů divokých zvířat, ptáků a rostlin.

Bližší informaci o podmínkách povolení a institucích, které příslušné povolení (licenci) udělují lze nalézt na internetové adrese www.mof.gov.cy/ce (Information for public Prohibitions and restrictions)

6.6. Zóny volného obchodu

Na území Kyperské republiky se nachází 2 zóny volného obchodu (dále v textu FZ - free zones) v přístavech Limassol a Larnaka, které jsou využívány výlučně jako překladiště. Na tyto zóny je nahlíženo jako na teritorium mimo celní území EU. Vyplývá z toho tedy, že např. zboží původem mimo EU, které je umístěno v FZ, nemůže být zatíženo dovozním clem, DPH nebo spotřební daní. FZ podléhají předpisům Kyperské republiky a EU. Jsou v jurisdikci Celního úřadu, který dohlíží na uplatňování některých omezení a zakázanou činnost v závislosti na charakteru zboží. Ministerstvo obchodu, průmyslu a turistiky navíc má dohled na FZ v Larnace.

Firmy mající povolení umístit své zboží do larnacké FZ těží ze skutečnosti, že zóna je výjimkou z uplatňování pravidel pro vstup na kyperské celní území resp. jednotný vnitřní trh. Tento fakt dovoluje firmě importovat základní suroviny nebo zboží k další přepravě bez placení cla a DPH. Jediným omezením je podmínka, že zboží musí být striktně prodáno resp. reexportováno mimo oblast EU. V případě, že firma hodlá obchodovat na místním trhu, musí získat povolení od celního úřadu a uhradit příslušné dovozní clo. Žádosti se uplatňují u Ministerstva obchodu, průmyslu a turistiky.

Internetové zdroje:

- www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_en/index_en?OpenDocument
- www.mcit.gov.cy
- www.mof.gov.cy
- www.mof.gov.cy/ce

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

ČR s Kyprem úspěšně uzavřela sukcesní jednání v roce 1999. Po vstupu obou zemí do EU zůstala formálně v platnosti řada bilaterálních smluv, jejichž ustanovení byla nahrazena pozdější úpravou obsaženou v *acquis communautaire*. Platné jsou následující smluvní dokumenty:

- Dohoda o hospodářské spolupráci ze dne 8. 4. 1986
- Smlouva o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmů a z majetku ze dne 15. 4. 1980; platná od 30. 12. 1980
- Dohoda o mezinárodní silniční dopravě cestujících a zboží ze dne 20. 5. 2002, platná od 22. 6. 2005
- Dohoda o letecké dopravě ze dne 13. 11. 1967; platná od 30. 9. 1968
- Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic ze dne 15. 6. 2001, platná od 25. 9. 2002
- Dohoda o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu z 28.4.2009, platná 26. 11. 2009.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

rok	údaje	vývoz	dovoz	obrat	saldo
		EUR(tis.)	EUR(tis.)	EUR(tis.)	EUR(tis.)
2006	české	27 306	13 243	40 549	14 063
	kyperské	12 189	4 889	17 078	7 300
2007	české	34 081	13 810	47 891	20271
	kyperské	20 452	7 258	27 710	13 194
2008	české	30 686	17 154	47 840	13 532
	kyperské	18 350	10 907	29 257	7 443
2009	české	41 319	18 429	59 748	22 890
	kyperské	11 505	8 137	19 642	3 368
2010	české	88 094	28 726	116 820	59 368
	kyperské	22 410	9 597	32 007	12 813

Zdroje: ČR - Český statistický úřad (údaje bez dopočtů)
 Kypr - Statistical Service, Republic of Cyprus

Dle českých statistických údajů zaznamenal vzájemný obchod s Kyprem v r. 2010 zvýšení obrátu o 96 %. Tento trend byl způsoben především strmým nárůstem českého vývozu o 113%. Aktivní saldo ČR se zvýšilo meziročně o 159% a dvojnásobně převýšilo hodnotu českých dovozů z Kypru. Dle kyperských statistických údajů doznal obrát zahraničního obchodu s ČR nárůst o 63%. Kyperský dovoz z ČR se meziročně zvýšil o 18% a vývoz o 95%.

Jak už bylo několikrát v minulosti konstatováno, doposud se projevují ve výkaznictví ČR a Kypru značné disproporce. Je evidentní, že rozdíl mezi českou a kyperskou statistikou vykazoval v minulosti více než 100 %-ní rozdíl, v posledních dvou letech se tato disproporce snižuje. Diskrepance je nutno stále hledat jednak v reexportech, jak bylo podrobně uvedeno v kapitole 6 při kyperském vývozu, jednak ve využívání velkoskladů zboží (např. tropického ovoce v Holandsku, Německu či Belgii) při jeho expedování do evropských zemí, zejména pak mezinárodními obchodními řetězci. Vstupem obou zemí do Evropské unie došlo v důsledku nové metodiky rovněž ke změnám ve vykazování vzájemného obchodu. Významnou roli může hrát i odlišný sběr statistických dat. Při vzájemném porovnání uváděných údajů lze nicméně konstatovat, že i přes výrazný rozdíl v objemech u jednotlivých položek ve vzájemném obchodu vykazovaných Českým statistickým úřadem a Statistical Service Kypru se trendy vývoje vzájemného obchodu v zásadě dlouhodobě shodují.

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Komoditní skladba vzájemného obchodu s Kyperskou republikou v roce 2010, jak rozdílně uvádějí české a kyperské statistické zdroje, je podle tříd HS přehledně uvedena v tabulce níže.

Zbožová skladba vzájemné zbožíové výměny za rok 2010 se tedy vyvíjela takto:

		tis. EUR			
		vývoz		dovoz	
		ČR	Kypr	ČR	Kypr
Třída I	Živá zvířata; živočišné produkty	283	27	62	0
Třída II	Rostlinné produkty	201	1 327	1263	240
Třída III	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	0	0	0	0
Třída IV	Nápoje, lihoviny a ocet, tabák	1 133	110	114	1 125
Třída V	Nerostné produkty	26	0	0	0
Třída VI	Výrobky chemického průmyslu	5 595	8 052	12 040	683
Třída VII	Plasty a výrobky z nich; kaučuk	1 219	0	146	970
Třída VIII	Surové kůže a kožky, usně	80	0	0	114
Třída IX	Dřevo a dřevěné výrobky	558	0	227	230
Třída X	Buničina ze dřeva, papír, kartón	525	18	225	299
Třída XI	Textilie a textilní výrobky	384	0	101	171
Třída XII	Obuv, pokrývky hlavy, deštníky	4	0	0	2
Třída XIII	Výrobky z kamene, sádry, cementu sklo	1 287	0	0	768
Třída XIV	Perly, drahokamy, drahé kovy, bižuterie	7	0	0	3
Třída XV	Obecné kovy a výrobky z obecných kovů	22 953	13	165	2 680
Třída XVI	Stroje; elektrická zařízení; rádia, TV	41 144	8	11 012	8 747
Třída XVII	Vozidla, letadla, plavidla a dopravní zařízení	8 211	0	16	5 619

Třída XVIII	Nástroje a přístroje optické, fotografické	823	0	33	171
Třída XIX	Zbraně a střelivo; jejich části	27	34	0	54
Třída XX	Různé výrobky	2 370	0	3 272	534
Třída XXI	Umělecká díla, sběratelské předměty	1264	0	0	0
Celkem		88 094	9 597	28 726	22 410

Zdroje: ČR - Český statistický úřad (údaje s dopočty)
 Kypr - Statistical Service, Republic of Cyprus

U komoditní struktury je třeba znovu poznamenat, že neohledě na rozdíl v celkovém objemu našeho exportu na Kypr je evidentní, že některé vývozní položky uváděné v českých statistických údajích kyperské statistiky neznají a naopak.

Struktura českého vývozu na Kypr

Hlavními skupinami výrobků českého vývozu v roce 2010 byly dle našich statistických údajů výrobky HS třídy XVI (stroje, elektrická zařízení, rádia, TV), třídy XV (obecné kovy a výrobky z obecných kovů), třídy VI (výrobky chemického průmyslu) a třídy XVII (vozidla, letadla, plavidla a dopravní zařízení), které souhrnně tvořily v minulém roce přibližně 82% veškerých vývozu.

V následující tabulce jsou uvedeny objemově nejvýznamnější vývozní položky na Kypr v roce 2010, jejichž souhrnný podíl na celém našem vývozu tvoří dle našich oficiálních statistických údajů cca 78%.

Objemově nejvýznamnější vývozní položky na Kypr v roce 2010

Kód zboží HS(4)	Název zboží	EUR (tis.)	%
7208+7211+7225	Výrobky z železa a oceli nad a pod 600 mm a výrobky z oceli legované nad 600 mm	13 605	15,4
8471	Stroje automat. zprac. dat. jednotky, snímače apod.	10 606	12,0
8703+8708	Auta osobní aj vozidla motorová pro přepravu osob, jejich části, součásti a ND	7 875	8,9
8523	Média pro záznam zvuku a obrazu	7 262	8,2
8212	Břitvy, strojky, čepelky holící	7 118	8,1
8542	Obvody integrované elektrické	4 928	5,6
8528	Monitory, projektory bez TV, přijímače televizní	4 916	5,6
8517	Přístroje telefonní ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat	4 775	5,4
3402	Prostředky povrchově aktivní prací čistící aj.	3 057	3,5

8526	Přístroje radiolok., radiové rpo řízení dálkové	1 708	1,9
9504	Potřeby pro hry, společenské stoly speciální	1 634	1,9
8437	Části strojů psacích počítačích, automatické zpracování dat	1 552	1,8
Celkem		69 036	78,3

Z tabulky vyplývá, že nejvýznamnějšími vývozními komoditami v minulém roce byly výrobky z železa a oceli v hodnotě 13,6 mil. EUR (zvýšení o 86% ve srovnání s rokem 2009). Ochod s Kyprem v komoditách Třídy XV (obecné kovy a výrobky z nich) se dostal do popředí vzájemné obchodní výměny již v roce 2006. Na druhém místě se umístily stroje automatického zpracování dat v hodnotě 10,6 mil. EUR, což představuje meziroční nárůst o 80%. Dalšími neméně a tradičně významnými vývozními položkami v minulém roce byly osobní automobily (pol. 8703), jejich součásti a náhradní díly (pol. 8708) v souhrnné hodnotě 7,8 mil. EUR a celkovým podílem 8,9% z celoročního vývozu na Kypr. Oproti roku 2009 se jedná o meziroční nárůst o 132%. Vývo telefonních přístrojů se meziročně zvýšil o 40% a integrovaných obvodů o 314%.

Meziročně došlo rovněž k nárůstu vývozu u monitorů, projektorů, TV přijímačů atd. (pol. 8528) o 143%. Významnou položkou našeho vývozu byly rovněž prací prostředky (pol. 3402). Vývoz organických detergentů s aktivním povrchem (prací prášky) v hodnotě 3,1 mil. EUR (1,5 mil. EUR v roce 2009), které jsou naší tradičně významnou vývozní položkou, kyperská statistika ve svém dovozu nicméně opakovaně nezná. Novými položkami našeho vývozu jsou média pro záznam zvuku a obrazu v hodnotě 7,3 mil. EUR, břitvy, strojky a čepelky holící v hodnotě 7,1 mil. EUR, radiolokační a rádiové přístroje v hodnotě 1,7 mil. EUR a potřeby pro společenské hry v hodnotě 1,6 mil. EUR.

V následující tabulce jsou uvedeny objemově nejvýznamnější vývozní položky na Kypr za období leden-listopad 2011, jejichž souhrnný podíl na celém našem vývozu tvoří cca 75%.

Objemově nejvýznamnější vývozní položky na Kypr za období leden - listopad 2011

Kód zboží HS(4)	Název zboží	EUR (tis.)	%
8703+8708	Auta osobní aj vozidla motorová pro přepravu osob, jejich části, součásti a ND	14 092	24,2
8528	Monitory, projektory bez TV, přijímače televizní	6 430	11,0
8471	Stroje automat. zprac. dat. jednotky, snímače apod.	5 104	8,8
9504	Potřeby pro hry společenské, stoly speciální	4 876	8,4
7208+7225	Výrobky z železa a oceli nad 600 mm a výrobky z legované oceli nad 600mm	3 190	5,5
8212	Břitvy, strojky, čepelky holící	2 909	5,0
8523	Disk, pásky aj. média pro záznam zvuku a obrazu	2 471	4,2
8517	Přístroje telefonní ost. přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat	2 383	4,1

8542	Obvody integrované elektrické	2 077	3,6
3402	Prostředky povrchově aktivní prací čistící aj.	1 122	1,9
Celkem		44 654	76,7

V období leden - listopad 2011 poklesl obrat podle českých statistických údajů oproti stejnému období v roce 2009 o 20% na 84 973 tis. EUR, což bylo způsobeno zejména snížením vývozu o 27% na 58 317 tis. EUR. Na druhou stranu dovoz zaznamenal nárůst pouze o 2% na 26 656 tis. EUR. Nejvíce se v daném období vyvážely výrobky třídy XVI (stroje, elektrická zařízení, rádia, TV), jejichž vývoz dosáhl 23 656 tis. EUR a tvořil 40,6% veškerého vývozu. Dále skončily výrobky třídy XVII (automobily) s 14 651 tis. EUR a podílem 25,1%. Významnou položku rovněž tvořily výrobky třídy XV (obecné kovy a výrobky z obecných kovů) s 6 827 tis. EUR a podílem 11,7%. Vývoz výrobků třídy XX (nábytek, hračky, sportovní potřeby, různé výrobky) dosáhl 5 630 tis. EUR, výrobků třídy VI (zejména prací prášky) 2 020 tis. EUR. Za zmínku ještě stojí výrobky potravinářského průmyslu s vývozem v hodnotě 1 045 tis. EUR.

Struktura českého dovozu z Kypru

Hlavními dovozními komoditami v roce 2010 byly dle našich statistických údajů výrobky chemického průmyslu HS třídy VI s podílem 41,9% z celkového dovozu z Kypru, dále pak třídy XVI (stroje, elektrická zařízení) s podílem 38,3% vývozu, třídy XX (nábytek, hračky, sportovní potřeby, různé výrobky) s podílem 11,4% a v neposlední řadě i třídy II (rostlinné produkty), s cca 4-mi procentním podílem.

V následující tabulce jsou uvedeny objemově nejvýznamnější dovozní položky z Kypru, jejichž souhrnný podíl na celém našem dovozu tvořil 84%.

Objemově nejvýznamnější dovozní položky z Kypru v roce 2010

Kód zboží HS(4)	Název zboží	EUR (tis.)	%
3004	Léky odměřené ne krev antisera ap vata aj	9 597	33,4
9504	Potřeby pro hry společenské stoly speciální	3 272	11,4
8541	Diody, tranzistory, zařízení polovodičová	3 052	10,6
8542	Obvody integrované elektronické	2 769	9,6
8528	Monitory, projektor, přijímače televizní	2 254	7,8
8517	Přístroje telefonní, ost. přístroje pro vysílání a příjem hlasu a dat	1 648	5,7
2901	Uhlovodíky acyklické	1 574	5,5
Celkem		24 166	84,0

Nejvýznamnější komoditou v dovozu byla stejně jako v minulosti léčiva v hodnotě 9,6 mil. EUR, což znamená nárůst o téměř 28% oproti roku 2009. Podíl na celkovém dovozu se oproti roku 2009 snížil o 7 bodů z cca 40% na 33%. Nově se objevuje dovoz potřeb pro hry s podílem 11,4%. Dále z významných dovozních komodit figurují v českých statistikách diody, tranzistory a polovodičová zařízení (pol-8541) a integrované elektrické obvody (8542) s celkovým podílem 20,2%. Následuje dovoz monitorů, projektorů a televizních přijímačů s podílem 7,8% a dovoz telefonních přístrojů v hodnotě 1,6 mil. EUR. Poslední významnou dovozní položkou jsou acyklické uhlovodíky s podílem 5,5%.

V následující tabulce jsou uvedeny objemově nejvýznamnější dovozní položky z Kypru za období leden-listopad 2011, jejichž souhrnný podíl na celém našem vývozu tvoří cca 76%.

Objemově nejvýznamnější dovozní položky z Kypru za období leden - listopad 2011

Kód zboží HS(4)	Název zboží	EUR (tis.)	%
3004	Léky odměřené ne krev antisera ap vata	7 549	28,8
2901	Uhlovodíky acyklické	6 664	25,4
8541	Diody. tranzistory, zařízení polovodičová	5 681	21,7
Celkem		19 894	75,9

Za období leden-listopad 2011 představoval náš dovoz z Kypru podle českých statistických údajů 26 195 tis. EUR. Mezi nosné položky lze zařadit zboží spadající do tříd VI (léčiva) a XVI (stroje, elektrická zařízení) v celkové hodnotě dosahující 24 243 tis. EUR a tvořící 92,5% veškerého dovozu z Kypru.

Cestovní ruch

V roce 2010 přijelo na Kypr 15 453 českých turistů, což představuje meziroční pokles o 25% 20 477 (pro srovnání: 2009 - 20 477, 2008 - 20 027, 2007 - 20 972, a 2006 - 18 764). V roce 2010 ČR navštívilo 8 261 kyperských turistů, což je prakticky stejný počet jako v roce předcházejícím (2009 - 8 253). Ve srovnání s rokem 2008, kdy do ČR odcestovalo 15 726 turistů, se však jedná o více jak poloviční propad.

V období od ledna do listopadu 2011 přijelo na Kypr 20 449 českých turistů, což představuje nárůst o 34% ve srovnání se stejným obdobím v roce 2010 (pro srovnání: 2010 - 15 268, 2009 - 20 136, 2008 - 19 788). Za první tři čtvrtletí roku 2011 navštívilo ČR 6 504 kyperských turistů, což představuje 5% pokles oproti stejnému období v roce 2010.

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Kyperský trh je sice relativně malý (cca 750 000 + cca 2,5 mil turistů ročně), avšak určitě ne nezajímavý.

Klady:

- S ohledem na málo rozvinutý průmysl většina výrobků a spotřebního zboží se na Kypr dováží.
- Kypřané jsou dobří obchodníci a jsou schopni reexportovat i do blízkých arabských zemí.

Zápory:

- Silná konkurence levného dovozu zejména z asijských zemí.
- Při kalkulaci ceny je třeba počítat s vyššími náklady na dopravu /ceny za kontejner 20` jsou údajně až dvojnásobné oproti dopravě z Itálie či Řecka.

Zájem českých firem o kyperský trh je nízký. Důvody jsou spatřovány v relativně vysokých dopravních nákladech a v poměrně náročném prosazení se na malém trhu, který je zhýčkaný dovozy z celého světa. Kyperský spotřebitel dává přednost zavedené značce nebo levnému výrobku a změna chování vyžaduje investice do propagace. Úspěšnější bývá zavedení výrobku přes místního zástupce. ČR se proto účastnila všeobecně orientovaného Kyperského mezinárodního veletrhu, aby zachovala povědomí o českém výrobním potenciálu. „Být viděn“ je na kyperském trhu nezbytné.

Perspektivní komodity:

- zařízení a vybavení pro hotely, restaurace (sklo, porcelán, textilie apod.);
- stavební ocel a ostatní stavební materiály (včetně dřeva, skleněných výplní, cihel apod.);
- sanita, vnitřní vybavení domácností, včetně nábytku;
- spotřební zboží - hračky, dárkové předměty, vybavení k moři, zahradní nábytek;
- zařízení a vybavení pro zemědělce a zahrádkáře;

- zdravotnické vybavení, lékařské přístroje, léčiva, zejména generika;
- strojní vybavení - nástroje a stroje pro malé provozy a dílny (autodílny, kovo- i dřevoobráběcí), balicí stroje pro potravinářský a chemický průmysl;
- osobní automobily;
- ruční nářadí;
- potravinářské výrobky.

Obecně se nicméně dá říci, že nové podmínky v novém ekonomickém prostředí na Kypru volají po obchodní či ekonomické spolupráci ve službách, hi-tech oborech, jako např. využívání výpočetní techniky a zpracování dat, v peněžnictví, v ochraně životního prostředí včetně dodávek relevantních technologií, zdravotnické a telekomunikační techniky. V oblasti cestovního ruchu probíhá modernizace stávajících kapacit. Kyperské vládní instituce, ale i kyperská odborná veřejnost věnuje v poslední době zvláštní pozornost alternativním zdrojům energie a energetice vůbec.

Tendry a investiční příležitosti:

V souvislosti s možným objevem ložisek plynu v teritoriálních vodách Kyperské republiky budou vypsány tendry na udělení licence k těžbě a budou vyhlášena výběrová řízení na vybudování plynovodu z naleziště na pevninu, na plynovody do elektráren, na výstavbu stanice LNG v Limassolu, na vybudování zásobníků na LNG, na černé a bílé ropné produkty a na modernizaci úložiště ropy v Larnace.

Ministerstvo komunikací a veřejných prací plánuje výstavbu dálnice A7 z Pafosu do Polis, na které budou tři tunely v délce přibližně 950 metrů.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Českokyperská obchodní komora

Václavské náměstí 831/21
113 60 Praha 1
Česká republika

Tel.: (+420) 602 226 158
E-mail: info@ckok.cz

Cyprus-Czech Republic Business Association

Contact Person: Mr Panayiotis Panayi
E-mail: panayiotis@ccci.org.cy
cyprusczech@ccci.org.cy
Web-Site: www.cyprusczech.org

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

V roce 2010 ZÚ Nikósie obdržel cca. 35 dotazů ekonomického charakteru viz níže. Jednalo se zejména o zprostředkování kontaktů mezi českými a kyperskými firmami. Další dotazy se týkaly zejména poskytování kontaktních informací ohledně státních institucí, získávání informací o firmách prostřednictvím obchodních rejstříků, obchodních komor apod.

České firmy mající zájem uplatnit se na kyperském trhu s následujícími produkty a službami:

- trezory a archivní skříně
- hasící technika
- balená voda
- mléčné výrobky
- zabezpečovací systémy
- sanitární technika
- námořní přeprava
- zdravotní technika
- papoušci
- doutníky
- provoz trajektů (distribuce jízdenek)
- papírenská hygiena
- fotovoltaické elektrárny
- úprava vody
- realizace zakázek v oblasti plynu, vody, elektro
- cestování, turistika v ČR
- dovoz kompletních investičních celků
- sportovní zbraně a střelivo
- termo obaly

Kyperské firmy poptávaly a nabízely následující:

- nabídka internetové prezentace českých firem (n)
- výroba hraček (p)
- prodej a distribuce hraček (p)
- motory Slavia (p)
- výroba skleněných obalů (p)
- výroba lahvových uzávěrů (p)
- zařízení pro autoservisy (n)

Nutno rovněž konstatovat, že přetrvává zájem kyperských firem o spolupráci s ČR formou zakládání společností v ČR. Nejčastěji se jedná o možnost založení obchodní společnosti za účelem podnikání v oblasti nemovitostí, či otevření pobočky existující kyperské firmy za stejným účelem. Sporadicky je projeven zájem o založení různých živností.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR rozvojovou pomoc Kypru neposkytuje. V současné době neexistují ani společné rozvojové projekty ve 3. zemích.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Struktura importu a exportu služeb v roce 2010 v mil. CZK

Příjmy	2 002,8
Výdaje	926,2
Saldo	1 076,6

Struktura exportu a importu služeb v roce 2010 v mil. CZK je patrná z následující tabulky:

	Příjmy	Výdaje	Saldo
Doprava	528,1	59,5	468,6
Cestovní ruch	243,3	13,0	230,3
Ostatní služby	1 231,3	853,7	377,7
z toho:			
Služby v oblasti spojů	42,8	0,7	42,1
Služby v oblasti stavebnictví	0,0	133,7	-133,7
Pojišťovací služby	3,5	9,7	-6,2
Finanční služby	17,8	0,2	17,6
Služby výpočetní techniky a informační služby	156,6	90,1	66,6
Autorské a jiné odměny a licenční poplatky	1,5	31,8	-30,3
Ostatní služby obchodní povahy	1 005,2	577,6	427,6
Osobní, kulturní a rekreační služby	3,7	6,6	-2,9
Vládní služby jiné	0,3	3,4	-3,1
Nezařazené služby	0,0	0,0	0,0
Celkem	2 002,7	926,2	1 076,6

Zdroj: Česká národní banka

V roce 2010 vykazovala ČR ve vzájemné výměně služeb aktivní saldo ve výši 1 076,6 mil. CZK. V tomto období nedošlo ke změně ve struktuře vzájemné výměny služeb. Nejvyššího obratu bylo dosaženo v kategorii ostatních služeb, které skončily s aktivním saldem ČR ve výši 377,7 mil. CZK. Vývoz v této kategorii představoval 62% veškerého vývozu služeb, přitom ostatní služby obchodní povahy dosáhly 50% všech vývozu a služby výpočetní techniky a informační služby 8%. Ostatní služby rovněž činily 92% všech dovozů, z toho ostatní služby obchodní povahy představovaly 62% všech dovozů a služby v oblasti stavebnictví 14%. S aktivním saldem skončily služby v oblasti cestovního ruchu, které představovaly 12 % všech vývozu. Služby v oblasti dopravy tvořily 26% všech vývozu a skončily s aktivním saldem.

Bilance vzájemné výměny služeb za první tři čtvrtletí roku 2011 skončila aktivním saldem ve výši 863,7 mil. CZK, z toho příjmy představovaly 1 368,6 mil. CZK a výdaje 504,9 mil. CZK. V tomto období nedošlo ke změně ve struktuře služeb. Nejvyššího obratu bylo dosaženo v kategorii ostatních služeb, které skončily s aktivním saldem 505,2 mil. CZK. Z toho ostatní služby obchodní povahy dosáhly aktivního

salda 360,0 mil. CZK a s aktivním saldem skončily rovněž služby v oblasti cestovního ruchu (140,1 mil. CZK) a dopravy (218,4 mil. CZK).

Kromě cestovních kanceláří, zabývajících se výjezdovou turistikou na Kypr, jsou v teritoriu přítomny ČSA, které provozují přímé lety mezi Prahou a Larnakou. V jiných oblastech služeb zatím projevovaly čeští poskytovatelé služeb aktivní zájem o zjištění podmínek na trhu v dané oblasti (např. v oblasti stavebnictví, konzultačních služeb, auditu, realitních služeb).

Relativně často zjišťují podmínky poskytování finančních či profesionálních služeb v ČR kyperské společnosti (auditoři, účetní, právníci), což odpovídá zaměření kyperské ekonomiky.

Největší poptávka po českých službách se týká služeb odborníků na reality, a to jak realitních agentů, tak právníků.

Vzhledem k tomu, že od května 2004 je ve vzájemných vztazích volný pohyb osob, včetně zaměstnanců, mnoho personálních agentur, ale i jednotlivých firem projevuje zájem o navázání kontaktů s personálními agenturami v ČR.

Zatím nebyly identifikovány žádné obchodní překážky či bariéry, které by bránily českým poskytovatelům služeb proniknout na kyperský trh.

Internetové zdroje:

- www.mcit.gov.cy
- www.ccci.org.cy (pod položkou „Members directory“ se nachází katalog kyperských firem, dovozců a vývozců)
- www.oeb.org.cy

Tendry:

- www.cygazette.com
- www.eac.com.cy
- www.cytanet.com.cy/cyta/tenders.html

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

viz kapitola 8.2

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Kyperský trh není příliš rozsáhlý a místními firmami je dobře zpracován. Využívání místních agentů/zástupců je proto pro dlouhodobější spolupráci obvyklé. Obchodní zástupce musí být na Kypru zaregistrován u Rady obchodních zástupců a být držitelem licence s registračním číslem. V takovém případě je spolupráce obvykle upravena závaznou smlouvou o zastupování.

Kyperské firmy však často podmiňují nákup zboží od zahraničního dodavatele v případě navázání dlouhodobější spolupráce zajištěním exkluzivity, resp. zvýhodněných podmínek odběru. Tento požadavek zdůvodňují jednak omezenými absorpčními možnostmi kyperského trhu, kde by konkurence mezi kyperskými podniky nepřinesla užitek ani zahraničnímu partnerovi.

Hledat kyperského partnera lze i prostřednictvím inzerátu v bulletinu kyperské hospodářské komory.

V případě hledání partnera doporučujeme zaslat ZÚ následující informace:

1. stručný popis výrobku v angličtině
2. přesnou kontaktní adresu
3. informační listy, katalogy, vzorky, certifikáty, referenční listina
4. obvyklé obchodní podmínky, za jakých dodáváte, záruční doba
5. kdo je v zahraničí Vaším obvyklým odběratelem, distributorem - s jakým sortimentem obchoduje
6. kdo je Vaším konkurentem - jaké zahraniční výrobky lze označit za podobné či bojující o stejnou skupinu zákazníků
7. popis případné předchozí spolupráce s Kypr
8. jaké jsou Vaše představy možností dodávek na Kypr

Doporučuje se rovněž předem si zjistit orientačně dopravní náklady, tj. zkusit zkalkulovat cenu Larnaka či Limassol na Kypru s odhadem možného jednorázového množství dodaného na kyperský trh. Zejména pro období získávání tržního podílu a prosazování se na trhu to bývá obvykle největší problém.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

V případě, že kyperská firma hodlá zaměstnat příslušníka cizího státu (mimo EU), je rozhodující zda se jedná o vedoucího pracovníka nebo zaměstnance bez řídicích pravomocí. V každém případě je však nutné požádat o udělení pracovního povolení, které je současně povolením k dlouhodobému pobytu.

U řídicích pracovníků (director, manager, top executive) je žádost podávána přes Kyperskou centrální banku. V ostatních případech je žádost vyřizována prostřednictvím cizinecké policie. Povolení je udělováno až na 4 roky. Bez problému jsou při dodržení předepsaných podmínek vydávána a prodlužována povolení zejména řídicích manažerů.

Při zaměstnávání kyperských občanů je nezbytné zachovat minimální standardy, které jsou vyžadovány zákonem. Roční dovolená je 20 dní při pětidenním pracovním týdnu a 24 dní při šestidenním pracovním týdnu. Maximální délka pracovní doby je dohodnuta v kolektivních smlouvách. Obecně se týdenní pracovní doba pohybuje v rozmezí 38 – 40 hodin, nesmí však v průměru překročit 48 hodin, a to včetně přesčasů. Kolektivní smlouvy nelze nalézt na internetu. Jejich aktuální verze lze vždy získat u odborové organizace či příslušného oborového svazu (řecky). Minimální doba odpočinku je 11 po sobě následujících hodin v průběhu každých 24 hodin. Týdně má pracovník nárok na minimální nepřetržitý 24 hodinový odpočinek. Minimální mzda je zákonem stanovena pouze pro prodavače, kancelářské síly, ošetřovatelé a pečovatelky o děti.

S účinností od 1.4.2011 je minimální mzda 855 EUR při nástupu do zaměstnání a po 6 měsících 909 EUR. Minimální mzda se v případě potřeby mění pravidelně k 1.4. kalendářního roku. Mzdy v ostatních profesích, včetně nekvalifikovaných, jsou vyšší a závisí na výsledcích kolektivního vyjednávání (kolektivní smlouvě) v daném oboru

Zaměstnavatel je povinen platit za zaměstnance příspěvek do fondu solidarity ve výši 2 % mzdy, fondu nezaměstnanosti 1,2 %, fondu rozvoje lidských zdrojů 0,5 % a fondu dovolené 8 %. Sociální pojištění platí zaměstnavatel i zaměstnanec ve výši 6,3 % vyplacené mzdy. V případě osoby samostatně výdělečně činné tento koeficient činí 11,6 %. Odvádí se při každé výplatě. V Parlamentu je návrh zákona na zvýšení platby sociálního pojištění ze strany zaměstnavatele i zaměstnance na 6,8 % a u osob samostatně výdělečně činných na 12,6 %.

Od 1. 5. 2004 je pracovní trh pro občany EU plně liberalizován, tedy čeští občané mohou na Kypru pracovat v souladu s pravidly volného pohybu osob tj. za stejných podmínek jako kyprští občané.

Občané EU kteří chtějí na Kypru pracovat, musí:

- Zaregistrovat se k pobytu v případě, že zamýšlený pobyt je delší než 3 měsíce a účelem pobytu je zaměstnání Tato žádost musí být podána před uplynutím čtyřměsíční lhůty od příjezdu u Oddělení občanské správy a migrace (Civil Registration and Migration Dept.). V případě nesplnění této povinnosti může být udělena pokuta.
- Vyplnit formulář MEU1A.
- Požádat o přidělení čísla sociálního pojištění po získání zaměstnání na Kypru.

Žádost o povolení k pobytu musí být podána osobně občanem EU na Oddělení občanské správy a migrace (jsou součástí policejních stanic). Přílohy musí být následující dokumenty:

- vyplněný formulář (poskytne kterékoli Oddělení občanské správy a migrace) podle typu požadovaného pobytu (zaměstnání, samostatně výdělečná činnost, studium atd.)
- platný pas nebo jiný identifikační doklad
- 2 fotografie
- doklad o zaměstnání vystavený zaměstnavatelem a opatřený razítkem Úřadu práce (zajišťuje zaměstnavatel)
- v případě, že je žádost podávána i pro závislé osoby, musí být předložena ověřena kopie oddacího listu, rodných listů dětí apod.

Povolení k pobytu je vydáváno do 6 měsíců od podání žádosti a je platné 5 let. Již v době čekání na vydání povolení k pobytu je možné zahájit výdělečnou činnost.

Vysílání pracovníků k poskytování služeb

Vyslání pracovníků je nezbytné notifikovat u:

Ministry of Labour and Social Insurance Department of Labour

9, Klimentos street

1480 Nicosia

Tel. 00357 22400802

Fax 00357 22400809

E-mail: direktor@dl.mlsi.gov.cy

Vyslání musí být oznámeno minimálně jeden den před jeho uskutečněním. Pro oznámení není stanoven zvláštní formulář. Notifikace musí být v řečtině a angličtině, u pracovní smlouvy doporučujeme mít překlad do angličtiny. Oznámeny musí být následující údaje:

- jméno vysílajícího podniku, adresa hlavního sídla a právní statu
- detaily o právním zástupci podniku jednajícím za podnik a zástupci na Kypru, pokud existuje
- místo provádění služby (adresa, jméno, právní status, sídlo firmy, kde budou pracovníci poskytovat služby)
- datum počátku vyslání
- délka vyslání
- charakter činnosti
- osobní identifikační údaje vyslaných pracovníků

V místě výkonu služby musí být k dispozici:

- formulář E 101 resp. E 102
- EHIC – evropská karta zdravotního pojištění
- identifikační doklad
- pracovní smlouva

V případě, že vyslání přesáhne 3 měsíce je nezbytné:

- přihlásit je k pobytu
- vyplnit formulář MEU 1A1
- prokázat dostatečný příjem ze zaměstnání mimo KR
- být pojištěn (postačuje Evropský zdravotní průkaz)
- předložit pracovní smlouvu

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Podnikatelskou činnost na Kypru může provozovat:

- obchodní společnost soukromá/veřejná (company private/public)
- pobočka (branch)
- veřejná společnost/společnost s ručením omezeným (general partnership/limited partnership)
- Evropská společnost (European Company) Nařízení Rady 2157/2001

Zápis do podnikového (obchodního) rejstříku se provádí prostřednictvím právní kanceláře.

Pravidla zápisu jsou stejná jako pro místní podnikatele. Předem je nutno získat od rejstříku souhlas se jménem společnosti - z důvodu možného konfliktu názvů. Základem je společenská smlouva, ve které se uvádí všeobecné informace o firmě: předmět činnosti, základní kapitál, počet vydaných akcií, seznam vedoucích pracovníků včetně jejich pravomocí, sídlo společnosti aj. K této informaci je nezbytné předložit potvrzení místního právníka (lawyer's affidavit) o tom, že všechny podmínky k založení společnosti byly po formální stránce splněny.

Zaregistrování společnosti do podnikového rejstříku a vyřízení dalších dokumentů prostřednictvím právní kanceláře trvá zhruba 1 měsíc a náklady na celou proceduru registrace se pohybují od cca 1 500 - 15 000 EUR.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Vysoká konkurence na kyperském trhu s sebou přináší požadavky na propagaci, zejména pokud jde o začínající firmy nebo o prezentaci nového zboží. Způsoby propagace se neliší od propagace v ČR, samozřejmě s přihlédnutím k místním zvyklostem a podmínkám. Rozsah nezbytné reklamy, formy propagace se odlišují dle specifických výrobků a je patrně vhodné přenechat tuto otázku kyperskému partnerovi, pokud má zkušenosti s obchodem s danou komoditou. Vedle tradičních propagačních médií (televize, rádio, tisk, billboardy), se v posledních letech rozvinuly metody tzv. přímého marketingu, zejména přímé oslovení potenciálních zákazníků, rozesílání propagačních materiálů domácnostem či telemarketing. Pokud jde o HSP, v zemi je 7 deníků, z nichž jeden v angličtině a 20 týdeníků. Deníky v řečtině jsou většinou spojeny s politickými stranami a nejvyšší cirkulaci (cca 20 000 ks denně a až 40 000 v sobotu) má Phileleftheros (liberální). Z anglicky psaných ekonomických novin je pouze Financial Mirror (týdeník) široce čtený jak místními, tak zahraničními podnikateli. Kypr má 6 televizních kanálů s celoplošným pokrytím a 8 rádiových stanic.

Účast na mezinárodním všeobecném veletrhu v Nikósii (každoročně v květnu) či na některé ze specializovaných výstav má pro obchodní partnery i veřejnost význam vyjádření síly firmy, jejího podnikatelského rozhodnutí, jakož i společenský aspekt příležitosti pro setkání a oslovení potenciálních zákazníků. Kyperský všeobecný veletrh navštíví až 120 000 osob - každý pátý Kypřan. Částečně se jedná o formu rodinné zábavy. Je zvláště vhodný pro propagaci nového výrobku, určeného pro širokou veřejnost. Veletrh nemá charakter ryze kontraktní výstavy, jedná se spíše o společensko-ekonomickou událost.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Na Kypru se aplikuje anglosaské právo, kde významnou úlohu hraje systém precedentů. Využití místního právníka je proto nezbytné, i když drahé. Vzhledem k tomu, že soudní řízení je vedeno v řeckém jazyce, je nezbytná přítomnost tlumočnicka. K veškeré dokumentaci musí být k dispozici ověřený řecký překlad. Výše soudních výloh je závislá na délce soudního řízení. Rovněž postavení soudce je specifické, samotný průběh řízení je pro cizince nepředvídatelný. Při uzavírání obchodního kontraktu proto doporučujeme včlenit arbitrážní doložku a zvolit si místo arbitráže jiné než Kypr a jako rozhodné právo pro případný spor právo ČR či třetí země, které je nám bližší.

Podle kyperského právního systému může být arbitrem kdokoliv, na kom se zainteresované strany dohodnou. Využit lze i služeb profesionálních arbitrů, kterých je na Kypru 31 a jsou sdruženi v Odborné asociaci arbitrů (The Chartered Institute of Arbitrators /Cyprus Branch/). Předsedou je Sotos D. Demetriou, Legal Consultant, 9, Androcles Str. 1060 Nicosia, fax 00357-22362754).

Kypr je smluvní stranou New Yorkské úmluvy o uznávání a výkonu cizích arbitrážních rozhodnutí.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Od r. 2004 platí nový zákon o veřejných zakázkách, který je harmonizován s principy EU. Kompletní tendrová dokumentace je v principu k dispozici pouze v řeckém jazyce (někdy bývají specifikace v angličtině). Nabízet je možné přímo, nebo přes místního zástupce. Pokud místní úřad prostředníky přímo nevyloučí (např. Ministerstvo obrany), doporučuje se využít místního zástupce. Přítomnost na místě, znalost jazyka ale rovněž dobrá pověst a spolehlivost místního zástupce mohou sehrát významnou roli. Podle nového zákona se pravomoc hodnotit a rozhodovat o veřejných zakázkách přesunula z původně centralizovaného úřadu (Central Tender Board) na jednotlivá ministerstva. Na ministerstvech jsou vytvořeny technické výbory, které hodnotí nabídky uchazečů nejdříve z hlediska technických parametrů a poté z hlediska ceny. Doporučuje se přesně dodržet specifikaci veřejné zakázky, tj. nic neopomenout - aby byly splněny všechny technické parametry podle specifikace ale rovněž nenabízet nadstandard, který by měl dopad na zvýšení ceny.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Kyperský trh má s ohledem na svoji velikost omezenou absorpci dováženého zboží. Na trhu jsou přítomni prakticky všichni konkurenti. Obchodníci si k ceně přesto přiřazují vysokou marži, bez níž nemohou provozovat obchody při relativně malém objemu prodeje. Cenu zboží zvyšují relativně vysoké náklady na dopravu.

Pronikání českého spotřebního zboží na kyperský trh (kromě tradičního a všeobecně známého zboží jako např. broušené sklo) výrazně komplikuje stále rostoucí zájem kyperských obchodníků o levné výrobky z Asie, zejména z Číny.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

V oblasti ochrany duševního vlastnictví platí v KR Autorský zákon z 1. ledna 1994, Patentový zákon z 2. dubna 1998, Zákon o právní ochraně průmyslových designů a vzorů z 23. února 2002 a Zákon o ochranných známkách. Všechny národní předpisy jsou novelizovány a konzistentní s relevantními evropskými předpisy a mezinárodními standardy.

V současné době není známý případ porušování práv duševního vlastnictví ve vztahu k českým subjektům.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Nejčastější způsoby placení za zboží (služby) poskytnuté zahraničním dodavatelem jsou:

- akreditiv (90-ti denní);
- placení proti dokumentům (cash against documents);
- bankovní šek, který se používá především u menších objednávek.

Platební morálka kyperských podnikatelů a obchodních partnerů je v tomto směru všeobecně považována za dobrou.

Rozdílná je situace na kyperském trhu, tj. v obchodních vztazích mezi kyperskými podnikateli. Zejména velké obchodní řetězce již zcela běžně přistupují ke splácení pohledávek s poměrně značným zpožděním (toto zpoždění přesahuje i 90 dní ode dne, kdy mělo k platbě dojít).

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

2012

• SOUVENIR EXPO	27. - 29. ledna 2012
• HOTELY a RESTAURACE (HOREXPO)	27. - 29. ledna 2012
• MEZINÁRODNÍ VELETRH VZDĚLÁVÁNÍ	17. - 19. února 2012
• 37. KYPERSKÝ MEZINÁRODNÍ VELETRH	18. - 27. května 2012
• IDEAL HOME EXHIBITION	4.- 8. října 2012
• MOTORSHOW	říjen 2012

Veletrhy organizuje: Cyprus State Fairs Authority, P.O. Box 23551, 1684 Nicosia, Cyprus. Tel. 00357-22352918, fax: 00357-22352316, www.csfa.org.cy, e-mail: csfa@cytanet.com.cy. Veletrhy se konají v prostorách EXPO CYPRUS v Nikósii. Na Kypru jsou částečně veletrhy společenskou událostí - večerním programem. Zpravidla začínají kolem 17.00-18.00 hod. a končí v 22.00-23.00 hod.

Další výstavy organizují profesní organizace či firmy. Jedná se např. o hodně navštěvované výstavy TAXIDI. Bližší informace lze získat na výše uvedené adrese veletržní správy pod záložkou „Výstavy a veletrhy“.

Internetové zdroje:

- www.cyprus.gov.cy
- www.ccci.org.cy
- www.oeb.org.cy
- www.mcit.gov.cy/mcit/drcor.nsf/index_en/index_en?OpenDocument (obchodní rejstřík - základní informace o tom, zda společnost existuje, jaké je její IČO, kdy byla zaregistrována, o jakou formu společnosti se jedná)

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Od 1.5. 2004, kdy se Kypr stal členem EU, existuje v zemi liberální prostředí pro zahraniční investice, a to jak investorů z EU, tak ze 3. zemí. Zahraniční investoři mohou investovat a zakládat společnosti za stejných podmínek jako investoři domácí. Byly zjednodušeny administrativní procedury a zahraniční investoři mohou vlastnit majetkový podíl v kyperské společnosti (až do výše 100 %) téměř ve všech sektorech ekonomiky bez stanovení minimální úrovně investovaného kapitálu (výjimkou jsou nemovitosti, bankovníctví a pro investory ze 3. zemí též oblast hromadných sdělovacích prostředků a vysokého školství). Devizová kontrola neexistuje, takže rezidenti i nerezidenti mohou držet a nakládat se svými aktivy i pasivy, v jakékoli cizí měně a v jakékoli zemi, volně. Při obchodování na Kyperské burze (CSE) podléhají zahraniční investoři stejným pravidlům jako kyperští investoři, když mohou nabýt 100 % kyperských společností knihovaných na CSE, s výjimkou společností operujících v bankovním sektoru.

Pokud jde o bankovní instituce, nemůže žádná osoba, rezident, či nerezident, vlastnit, přímo či nepřímo, 10 % a více akcií nebo hlasovacích práv bankovní instituce bez předchozího souhlasu Centrální banky. Nerezident přitom musí uložit cizí prostředky na účet na vlastní jméno nebo na jméno a důkazní listiny potřebné k nabytí akcií je oprávněný držet burzovní makléř.

Všichni zahraniční investoři mohou založit společnost přímo, bez jakéhokoliv omezení. Způsob zápisu do podnikového rejstříku je uveden v kapitole 8.

Občané i právnické osoby z členských států EU mohou od prvního května 2004 nabývat nemovitosti pro komerční účely bez omezení. Investoři z nečlenských zemí mohou obecně nabýt pouze 1 nemovitost (bez ohledu na účel využití), která nesmí přesahovat 3 „donumy“ (1 „donum“ = 1 338 m²).

Investiční pobídky

Kypr nemá samostatnou úpravu poskytování investičních pobídek kromě TRIMS platných pro členy WTO. Kypr jako investiční pobídky prezentuje:

1. výhodný daňový systém
2. podpůrné programy pro: a) rozvoj high-tech oborů, b) rozvoj a rekonstrukci průmyslu, c) zvýšení produktivity a pracovních dovedností
3. přilákání kapitálově náročných investic - svobodná zóna v Larnace

1. Daň z příjmu právnických osob na Kypru je nejnižší ze zemí EU - 10 %. Daň se neplatí z dividend, z příjmu stálých provozoven umístěných mimo Kypr, z kapitálových zisků z převodu cenných papírů, ze zisků z reorganizace a rovněž repatriace zisků a kapitálu se nezdaňuje. Kromě toho je výhodný daňový režim pro ztráty a režim z dohod o zamezení dvojímu zdanění, které má KR uzavřeny ze 40 zeměmi. Zvláštní (výhodné) zacházení mají mezinárodní trusty, holdingové společnosti a společnosti vlastníci lodě. Základní sazba VAT je 15 %, snížená 8 % a 5 %.

2. Podpůrné programy jsou většinou určeny pro MSP a dále na podporu participace žen a mládeže na podnikání. Jejich financování je z větší části plánováno jako projekty kofinancované EU v rámci finanční perspektivy 2007–2013, takže výše grantů není ve všech případech jasná a programy mohou být v blízké budoucnosti doplněny či změněny.

Rozvoj high-tech oborů: Kypr má za cíl etablovat se jako regionální výzkumné a technologické centrum v rámci východního Středomoří. Jednou z cest je program na podporu inkubátorů, které mají usnadnit vznik a růst nových podniků přinášejících rozvoj inovačních výrobků a služeb. Program je určený jednotlivcům nebo malým skupinám jednotlivců, kteří mohou žádat o vládní grant, do výše 205 200 EUR, přes konkrétní „inkubátorovou“ společnost, která má kontrakt s vládou. Žadatelé o grant musí založit společnost s ručením omezeným, která musí sídlit a operovat v určených prostorách inkubátorové společnosti po dobu 2 let. Inkubátorová společnost se zaváže poskytnout inkubátoru

prostory, kancelářské služby, sekretariát, účetnictví a právní pomoc, poradenskou podporu a pomoc při získávání kapitálových zdrojů.

Další podporou bylo založení Fondu pro podporu výzkumu (RPF), jehož základní aktivitou je financování rozvojových programů v 5 strategických oblastech: 1. strategický a multi-tématický výzkum a vývoj, 2. růst národních vědeckých a výzkumných lidských zdrojů, 3. aplikovaný výzkum a podnikové inovace, 4. rozvoj výzkumné infrastruktury a 5. mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a výzkumu. Více informací lze získat na www.research.org.cy.

Rozvoj a rekonstrukce průmyslu: Technologické zlepšení (upgrading). Program je určený všem existujícím i nově zakládaným podnikům (s výjimkou podniků sídlících ve vybraných venkovských oblastech), které chtějí investovat do nového strojního nebo jiného zařízení či know-how v průběhu tří let. Takové podniky jsou oprávněné žádat o vládní grant. Zpracovatelský průmysl ve venkovských oblastech. Program, spolufinancovaný EU, si klade za cíl, pomocí vládních grantů, podpořit rozvoj zpracovatelského průmyslu ve vybraných venkovských oblastech. O grant na rozšíření či modernizaci existujícího provozu či na založení nového podniku mohou žádat malé a střední podniky situované v těchto oblastech nyní, nebo po svém vzniku. Rovněž další programy jsou určený MSP, které tvoří cca 90 % všech průmyslových podniků v KR. Jedná se o granty na: přemístění malých podniků (z rezidenčních či nevyhovujících oblastí do průmyslových zón), garance vlády za půjčky MSP (na restrukturalizaci existujícího či založení nového podniku na výrobu nových výrobků, pokud možno z oblasti high tech).

Zvýšení produktivity a pracovních dovedností: Podnikání žen a mládeže. Program podléhá pravidlu de minimis, tj. poskytnutá pomoc nesmí v průběhu 3 let přesáhnout částku 100 000 EUR a je určený pro ženy a mladé lidi ve zpracovatelském průmyslu, službách a cestovním ruchu. Soustředí se zejména na zakládání nových podniků, rozvoj inovačních projektů, zavádění nových technologií a výrobků a zvýšení kvality služeb v cestovním ruchu. Zemědělské výrobky. Jedná se o program spolufinancovaný EU. Jeho cílem je podpora investic do zvýšení kvality zemědělských výrobků, jejich zpracování a obchodu. Další programy jsou určeny na podporu vývozu (finanční podpora pro zjištění exportního potenciálu na zahraničních trzích, podpora účasti na veletrzích a misích) na zajištění kvality (náklady MSP za testování, kalibrace a analýzy výrobků zpracovatelského průmyslu v zahraničí, zařízení pro existující a nové laboratoře pro testování výrobků).

Ministerstvo obchodu, průmyslu a turistiky spravuje program Ochrana životního prostředí. Tento program je určený pro podnikatele z následujících oblastí: důlního a těžebního průmyslu, zpracovatelského průmyslu, obalového průmyslu, údržby automobilů, zpracování a recyklování odpadu, praní a chemické čištění textilií. Program pokrývá částečně počáteční investice těchto podniků do zařízení a technologií šetřících životní prostředí, resp. snižujících průmyslové znečištění.

Podrobné informace o všech výše uvedených programech lze získat na www.mcit.gov.cy (Industrial Development Service Public aid).

Kyperský institut pro energii poskytuje finanční pobídky pro programy Úspora energie a Využití obnovitelných zdrojů energie (podrobné informace lze získat na www.cie.org.cy).

3. Přilákání kapitálově náročných investic - svobodná zóna v Larnace

Svobodná zóna v Larnace nabízí 94 průmyslových pozemků s celkovou rozlohou 31,2 ha. 42 pozemků je již nyní pronajatých a využívaných, což reprezentuje 45 % plochy. Zóna se nachází na hlavní dálnici Larnaca - Limassol, 6 km od letiště v Larnace, 9 km od přístavu v Larnace a 48 km od hlavního města Nikósie. Areál je ohraničený plotem po celém obvodu, u vstupu je úřad pro celní odbavení. K jednotlivým pozemkům vedou obslužné komunikace a inženýrské sítě (elektrina, voda, telefonní sítě).

Žádosti o etablování ve svobodné zóně se podávají u Ministerstva obchodu, průmyslu a turistiky, které je posoudí a v případě pozitivního vyjádření uzavře s investorem smlouvu o pronájmu na dobu 99 let.

Kontakt na místní agenturu:

Foreign Investors Service Centre (One-Stop Shop)
Ministry of Commerce, Industry and Tourism
6 Andreas Araouzou Street
1421 Nicosia

Cyprus

Tel. 00357 22 409433/322
 Fax: 00357 22 409432
 e-mail: onestopshop@mcit.gov.cy
www.mcit.gov.cy (Industrial Development Service)

Centrum pro službu zahraničním investorům (útvary Ministerstva obchodu, průmyslu a turistiky) vykonává funkci one-stop-shopu. Pro investiční projekty od 1,71 mil. EUR bude fungovat jako pomocné místo pro akceleraci administrativních postupů (urychlení získávání pobytových povolení, pracovních povolení pro občany 3. země, různých typů autorizací atd.).

V únoru 2008 byla založena **Kyperská agentura na podporu investic**. Agentura je neziskovým soukromoprávním subjektem, jehož jediným vlastníkem je stát. Agenturu řídí rada 8 ředitelů, z nichž 5 zastupuje soukromý sektor a 3 vládu. Odpovědná je ministři obchodu, průmyslu a turistiky.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Detailní údaje o přímých investicích podle jejich původu a názvu firem nejsou k dispozici a kyperská centrální banka je považuje za důvěrné. Z důvodu zajištění důvěrnosti údajů, CB neuvádí ani data, která se týkají malého počtu investorů v konkrétním odvětví nebo teritoriu.

Z ucelených informací Central Bank of Cyprus poslední doby jsou známé údaje do konce roku 2008. Podle těchto údajů činil celkový objem FDI v roce 2008 rekordních 2 741,1 mil. EUR.

Odvětvová struktura FDI

Odvětví hospodářství	Přímé zahraniční investice (mil. EUR)			
	2006	2007	2008	2009
Zemědělství a rybolov	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Doly a lomy	0,4	2,1	-12,7	0,0
Průmysl	79,6	15,4	4,2	2,5
Výroba a distribuce elektřiny, plynu a vody	0,0	0,0	2,0	1,2
Stavebnictví	47,9	52,2	38,6	31,2
Obchod a opravárenství	262,5	371,3	415,9	271,8
Hotely a restaurační služby	5,7	10,6	9,0	9,0
Doprava a spoje	-21,6	55,6	152,0	46,9
Finanční služby	279,8	316,5	1 315,2	2 980,8
Obchod nemovitostmi a podnikání	485,2	801,6	817,9	285,2
Ostatní služby	322,4	1,1	-0,9	7,8
Neurčeno	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkem	1461,9	1626,4	2 741,1	3 634,4

Teritoriální struktura přímých investic ze zahraničí

	Přímé zahraniční investice (mil. EUR)			
	2006	2007	2008	2009
Evropa	861,0	1 553,1	2 357,3	2 231,4
Afrika	*	-0,9	59,3	148,3
Amerika	192,4	5,0	187,8	949,1

Oceánie	*	0,0	-1,5	33,9
Asie	413,3	69,2	138,3	273,7
Svět celkem	1 461,9	1 626,4	2 741,1	3 636,4

Pozn.: * - z důvodu zajištění údajů CB neuvádí data, která se týkají malého počtu investorů

Pozn: pro přepočítání z CYP na EUR byl v obou tabulkách použit kurz 1 EUR = 0,585274 CYP

Kypr uzavřel celkem 15 Dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic s těmito státy:

- Arménie, Belgie, Bulharsko, Bělorusko, Čína, Česká republika, Egypt, Řecko, Maďarsko, Indie, Izrael, Libanon, Polsko, Rumunsko a Seychely. Dalších 40 dvoustranných dohod je v jednání. S USA se ochrana investic realizuje na základě výměnných dopisů ministerstev zahraničních věcí obou zemí.

Kyperská republika má současně sjednáno 49 bilaterálních smluv o zamezení dvojímu zdanění.

9.3. České investice v teritoriu

Podle údajů ČNB odliv přímých investic na Kypr v roce 2010 dosáhl -121,2 mil. EUR. S ohledem na velikost ekonomiky je Kypr významným investorem v ČR. Příliv přímých kyperských investic do ČR v roce 2010 představoval 690,5 mil. EUR.

Za první tři čtvrtletí roku 2011 tvořil odliv přímých investic na Kypr 47,5 mil. EUR. Příliv investic z Kypru představoval 112,7 mil. EUR.

Z veřejných zdrojů je patrné, že řada finančních skupin s českou účastí a českých firem se na Kypru etablovala, zřejmě z důvodu daňové optimalizace. Podle údajů České kapitálové informační agentury (Čekia) vzrostl v roce 2010 počet českých firem se sídlem na Kypru o 139, což představuje nárůst o 9,85% oproti roku 2009. Koncem roku 2010 mělo na Kypru sídlo 1 550 českých firem.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Jen stěží je možné vytipovat perspektivní oblasti pro tok investic ze zahraničí, vzhledem k příliš omezenému trhu. Za pozornost nicméně stojí skutečnost, že v poslední době se projevuje trend frekventovaného návratu do vlasti repatriantů z řad řeckých Kypřanů ze zámoří a narůstá počet rezidentů ze zemí EU (ponejvíce z UK), kteří si stavějí letní sídla a sídla před odchodem do důchodu právě na Kypru. Jedná se často o bohatou klientelu a právě pro uspokojování jejich potřeb se v poslední době osvědčily FDI menšího rozsahu, nicméně s rychlou návratností vložené investice.

Ne zcela novým, nicméně v současné době velmi ambiciózním oborem investiční spolupráce se státní podporou, se jeví oblast hi-tech s účastí zahraničních výzkumných a vývojových institucí a pracovišť.

9.5. Rizika investování v teritoriu

Pokud jde o rizika investování na Kypru, kyperská ústava garantuje bez ohledu na státní příslušnost právo na soukromé vlastnictví. K podpoře ochrany majetkových práv investorů slouží také členství Kypru v ICSID a v MIGAA (Convention for the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States, Multilateral Investment Guarantee Agency Agreement).

Mezi ČR a Kypru platí od 25. 9. 2002 dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic. Společný vstup ČR a Kypru do EU od 1. 5. 2004 minimalizuje rizika investování, jakož i zrovnoprávní české investory v přístupu na kyperský trh v porovnání s investory ze současných členských zemí EU.

Upozornění: Vzhledem k nedořešeným majetkovým otázkám souvisejícím s rozdělením země, se v případě zájmu o koupi nemovitosti na okupovaném území doporučuje využít služby právních kanceláří na

vládou kontrolovaném území, a to alespoň k prověření vlastnických titulů. Nabytí vlastnického práva by mohlo být zpochybněno osobami, které byly z okupovaných území vysídleny po roce 1974.

Internetové zdroje:

- www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/Main?OpenFrameset
- www.centralbank.gov.cy
- www.shipping.gov.cy
- www.research.org.cy
- www.cie.org.cy
- www.mcit.gov.cy (Industrial Development Service Public aid).

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Po neúspěchu plánu OSN o opětovném sjednocení ostrova se 1. 5. 2004 rozdělený Kypr stal členskou zemí Evropské unie. Na okupovaných územích byla pozastavena platnost *acquis communautaires* s tím, že do nalezení nového politického řešení, se EU pokusí napomoci zlepšení ekonomické situace severokyperského území. První krok tímto směrem byl učiněn přijetím tzv. nařízení o podmínkách obchodu přes zelenou linii (nařízení EC č. 866/04 ve znění nařízení EC 293/05), které je velmi podporováno vládou KR jako účinný nástroj oživení ekonomické činnosti na okupovaných územích, a které již přineslo, i když omezeně, jisté oživení v ekonomických kontaktech obou komunit. Hlavními nástroji podpory turecko-kyperské ekonomiky pak měly být jednak nařízení o poskytnutí ekonomické pomoci ve výši 259 mil. EUR a nařízení o podmínkách obchodu s okupovanými územími přímo, tj. ne přes zelenou linii (tzv. nařízení o přímém obchodu). S poskytnutím finanční pomoci vláda KR vyjadřovala od počátku souhlas - nařízení o finanční pomoci bylo schváleno a v současné době se implementuje přes kontaktní místo EK na okupovaných územích. V prosinci 2009, kdy bylo ukončeno uzavírání smluv, se podařilo vyčerpat 99% z alokovaných prostředků. Celkem bylo uzavřeno 880 smluv. Mezi financované projekty patří granty turecko-kyperským neziskovým organizacím, vesnicím, školám, studentům a malým a středním podnikům (35 mil. EUR), projekty na budování důvěry jako je např. odminování (6,5 mil. EUR) nebo Výbor pro pohřešované osoby (3,5 mil. EUR), projekty v oblasti vodního hospodářství zahrnující odsolování vody a čističky odpadních vod (73 mil. EUR) a příprava na implementaci *acquis communautaire* na severu po sjednocení (14,5 mil. EUR).

Nařízení o přímém obchodu kyperská vláda odmítá. Hlavním důvodem negativního postoje je skutečnost, že zboží by vstupovalo na území KR přes vstupní body, které vláda KR jako takové neoznačila v příslušných mezinárodních organizacích, a to proto, že nejsou pod její efektivní kontrolou. Přímý obchod zůstává nedořešenou otázkou a vláda KR ji spojuje se svými návrhy na společnou správu přístavu Famagusta pod patronací EU, vrácením Varoshi a s ukončením exploatace RK nemovitého majetku na okupovaných územích. Návrhy jsou zatím odmítány ze strany TK komunity. Dle vlády by navíc přímý obchod s okupovanými územími spíše vedl k prohloubení separatistických tendencí mezi oběma komunitami. Nalezení kompromisního řešení by mohlo vést k zvýšenému zájmu o obchodní spolupráci s Kyperskou republikou.

Významný dopad na ekonomickou sféru KR by mělo plnění závazků Turecka vyplývajících z Dodatkového protokolu o celní unii s EU, zejména zpřístupnění přístavů a letišť pro kyperské lodě resp. letadla. V roce 2011 nebylo dosaženo ze strany Turecka žádného pokroku. Alfou a omegou zůstává komplexní řešení kyperské otázky.

Ve druhé polovině roku 2012 bude Kyperská republika zastávat předsednictví Evropské unie.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Členství v EU znamená plnou harmonizaci kyperského práva se standardy EU. Další vývoj právního prostředí bude převážně shodný s vývojem v ČR a bude záviset především na přijímání směrnic a nařízení orgány EU a jejich následné implementaci na Kypru.

K přijetí nových zákonů viz. kapitola 5.1,

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Vzhledem k tomu, že obě země jsou součástí vnitřního trhu, existují všechny obchodně politické předpoklady pro zvýšení vzájemné ekonomické spolupráce. Odstraněním cel a jiných překážek obchodu se, ve srovnání se situací před 1. 5. 2004, zvýšila konkurenceschopnost výrobků na místním trhu. Kypr je výrazně dovozně orientovanou ekonomikou, což na jednu stranu znamená, že v zásadě jakýkoli výrobek

má šanci uspět, na druhou stranu pouze za předpokladu, že obstojí ve všech parametrech v soutěži s výrobkem z jiných zemí. V tomto ohledu jsou nevýhodou vysoké dopravní náklady. Prosadit se na místním trhu vyžaduje investici do propagace. Obdobně v oblasti služeb a investic lze využít všech výhod volného pohybu služeb a kapitálu na vnitřním trhu.